

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Bakalářská práce

2010

Lucie Vrtílková

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta

Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**Analýza zakázek v rámci finančního a
vnitropodnikového účetnictví**

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Jaroslav Svoboda, Ph.D.

Autor:
Lucie Vrtílková

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví a financí

Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie VRTÍLKOVÁ**

Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Název tématu: **Analýza zakázek v rámci finančního a vnitropodnikového účetnictví**

Z á s a d y   p r o   v y p r a c o v á n í :

Cíl:

Analyzovat tvorbu a evidenci zakázek stavební společnosti v rámci finančního a vnitropodnikového účetnictví. V aplikační části pak tento princip demonstrovat u vybraného podnikatelského subjektu.

Osnova:

1. Dodavatelsko-odběratelské vztahy, jejich právní a ekonomický aspekt
2. Sledování zakázek v rámci kalkulačního systému
3. Zachycení zakázek v účetnictví - finančním a vnitropodnikovém
4. Evidence zakázek ve vnitropodnikových směrnících
5. Aplikace uvedených teoretických východisek u vybraného subjektu
6. Analýza výsledků

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

30 - 40 stran

Forma zpracování bakalářské práce:

tištěná

Seznam odborné literatury:

Ryneš, P.: Podvojný účetnictví a účetní závěrka 2008, Anag, Olomouc, 2008

Kovalíková, H.: Vnitřní směrnice pro podnikatele, Anag, Olomouc, 2006

Svobodová, J.: Abeceda účetnictví 2006, Anag, Olomouc, 2006

Louša, F.: Vnitropodnikové směrnice v účetnictví, Grada Publishing, Praha, 2006

Holínková, E. - Svoboda, S.: Informační systém pro vnitropodnikové řízení, Oeconomica, Praha, 2003

Landa, M. - Polák, M.: Ekonomické řízení podniku, Computer Press, Brno, 2008

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění novel

Vyhláška č. 500/2000 Sb., ve znění novel

České účetní standardy pro podnikatele

Odborná periodika: Účetnictví, Účetnictví v praxi, Daně a účetnictví, Finanční, daňový a účetní bulletin

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jaroslav Svoboda, Ph.D.

Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce:

12. března 2009

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. dubna 2010

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

prof. Ing. František Střeček, CSc., Dr.h.c.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 12. března 2009

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice, dne 15. dubna 2010

podpis

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Ing. Jaroslavu Svobodovi, Ph.D. za odbornou pomoc při zpracování této bakalářské práce. Současně děkuji vedení podniku za poskytnutí podkladů pro zhotovení praktické části.

Obsah

1. Úvod	7
1.1 Legislativa.....	8
2. Dodavatelsko – odběratelské vztahy	8
2.1 Smlouva o dílo	8
3. Sledování zakázek v rámci kalkulačního systému	12
3.1 Funkce kalkulací	12
3.2 Dělení nákladů	12
3.2.1 Účelové dělení nákladů.....	12
3.2.2 Druhové členění nákladů	13
3.2.3 Náklady podle závislosti na změnách objemu výroby.....	13
3.2.4 Manažerské dělení nákladů.....	13
3.3 Všeobecný kalkulační vzorec	14
4. Zachycení zakázek v účetnictví – finančním a vnitropodnikovém.....	15
4.1 Struktura podnikového účetnictví	15
4.2 Finanční účetnictví.....	16
4.2.1 Účtový rozvrh	16
4.2.2 Pohledávky - závazky	16
4.2.3 Zálohy	18
4.2.4 Výsledek hospodaření.....	21
4.2.5 Náklady	22
4.2.6 Výnosy	22
4.2.7 Časové rozlišení nákladů a výnosů	23
4.2.8 Smluvní pokuty a úroky z prodlení.....	23
4.3 Vnitropodnikové účetnictví	24
4.3.1 Vnitropodnikové účetnictví a jeho zabezpečení v podniku	25
4.3.2 Analytické členění účtové osnovy	25
5. Dopad zakázek do vnitropodnikových směrnic	26
5.1 Oběh dokladů.....	27
6. Metodika práce	29
7. Charakteristika podniku.....	33
7.1 Ekonomická charakteristika podniku.....	34
7.1.1 Vertikální analýza aktiv a pasiv podniku.....	34
7.1.2 Vertikální analýza VZZ	36
7.1.3 Analýza poměrových ukazatelů.....	37
7.2 Vnitropodnikové účetnictví	38
7.2.1 Systém vnitropodnikového účetnictví	38
7.2.2 Specifické účetní případy.....	41

8. Analýza zakázek.....	44
8.1. Počet realizovaných zakázek	44
8.2 Analýza nákladů	44
8.3 Analýza zakázky – kalkulace výrobní a správní režie	46
8.3.1 Výpočet.....	48
8.3.2 Kalkulace režii k přímým nákladům.....	49
8.3.3 Výsledná kalkulace zakázky po její realizaci	50
8.3.4 Vnitropodniková směrnice.....	52
8.4 Pohledávky a závazky z obchodních vztahů.....	54
8.4.1 Pohledávky z obchodních vztahů krátkodobé	54
8.4.2 Pohledávky z obchodních vztahů dlouhodobé.....	55
8.4.3 Závazky z obchodních vztahů krátkodobé.....	55
8.4.4 Závazky z obchodních vztahů dlouhodobé.....	55
9. Analýza výsledků	56
10. Závěr	58
11. Summary.....	59
12. Přehled použité literatury	60
13. Seznam tabulek, grafů a obrázků.....	61
14. Seznam použitých zkratk	63
15. Seznam příloh.....	63

1. Úvod

Každý ekonomický subjekt, který působí na trhu, musí neustále analyzovat svoji činnost z toho důvodu, že veškeré rozhodování v podniku je třeba přizpůsobit změnám, aby podnik neztratil na trhu své postavení a mohl být dále konkurenceschopný. Podklady pro zpracování potřebných analýz nám poskytuje finanční a vnitropodnikové účetnictví.

Finanční účetnictví poskytuje ekonomické informace o podniku jako celku, tj. o stavu majetku, závazcích a vlastním kapitálu; dále informuje o vztahu k vnějšímu okolí, např. k odběratelům, dodavatelům, bankám a dalším institucím. Finanční účetnictví je následně završeno v účetní závěrce, kterou tvoří účetní výkazy (rozvaha, výkaz zisku a ztráty, přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu) a příloha k účetním výkazům.

Vnitropodnikové účetnictví nám poskytuje informace určené výhradně pro vedení podnikatelského subjektu. Jeho podstatou je poskytování ekonomických informací, které pomáhají předvídat vývoj (budoucnost) podniku a slouží k hodnocení správnosti dříve přijatých rozhodnutí. Management podniku z vnitropodnikového účetnictví získává nezbytně nutné podklady pro řízení podniku, ovlivňování výše nákladů a jejich struktury a také pro tvorbu cen, za které podnik prodává svoje služby (výrobky).

V teoretické části bakalářské práce je věnována pozornost oblastem, se kterými obchodní činnost podniku úzce souvisí. Patří sem smluvní vztahy, které se do finančního účetnictví promítají jako pohledávky a závazky z obchodních vztahů a vznik nákladů a výnosů. Dále v této části popíšu funkce kalkulací, dělení nákladů a uspořádání vnitropodnikového účetnictví.

V praktické části se zaměřím na vnitropodnikový systém konkrétního podniku a specifické účetní případy, které úzce souvisí se stavebními zakázkami. Dále provedu analýzu nákladů z pohledu rozvrhování výrobní a správní režie, kterou aplikuji na konkrétní zakázku. Poté provedu analýzu pohledávek a závazků z obchodních vztahů.

1.1 Legislativa

Účetnictví každého podnikatelského subjektu v České republice musí být vedeno v souladu se soustavou předpisů na úrovni zákonů a norem. Patří sem:

- *zákon č.563/1991 Sb., o účetnictví*
- *vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona.563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví*
- *české účetní standardy pro podnikatele*
- *zákon č .513/1991 Sb., obchodní zákoník*
- *zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník*

Daňové zákony:

- *zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů*
- *zákon č.583/1992 Sb., o daních z příjmů*
- *zákon č.235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty*
- *zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních*

2. Dodavatelsko – odběratelské vztahy

2.1 Smlouva o dílo

Dodavatelsko - odběratelské vztahy u stavebních zakázek vznikají ve většině případů na podkladě smlouvy o dílo (SOD). Smlouva je souhlasný projev vůle obou jejích stran. SOD jsou uzavírány na základě Občanského zákoníku a Obchodního zákoníku. Občanský zákoník obsahuje obecnou úpravu vztahů jak mezi občany navzájem, tak i mezi podnikatelskými subjekty, pokud obchodní zákoník nemá úpravu zvláštní. Obchodní zákoník upravuje mimo jiné závazkové vztahy mezi podnikateli, pokud je při jejich vzniku zřejmé, že se týkají jejich podnikatelské činnosti. (5)

Pražák (5) ve své publikaci Smlouva o dílo uvádí: „Není obecně platný „nejlepší“ vzor smlouvy, „nejlepší“ možnost či „nejsprávnější“ postup. Kdyby tomu tak bylo, byl by proces uzavírání smluv o dílo sám o sobě velmi nudný, jen by se vyplňovaly kolonky. Ale život je mnohem pestřejší. Každý konkrétní případ je trochu jiný, každý vyžaduje trochu jiné formulace. Každý případ může být pak pokaždé jinak posuzován tím, kdo o něm rozhoduje - soudcem.“

Mezi základní oddíly SOD patří:

Hlavička smlouvy - uvést, že se jedná o smlouvu o dílo a že je uzavírána podle obchodního zákoníku, popř. uvést evidenční číslo smlouvy.

Smluvní strany - název firmy, sídlo, IČO, u plátců DIČ, u kterého obchodního rejstříku je zapsán a pod jakým číslem spisu.

Předmět díla - zhotovitel se zavazuje k provedení díla - zhotovení, montáž, oprava nebo úprava určité věci.

Charakteristika předmětu smlouvy tvoří stěžejní část smlouvy o dílo. Je nutné přesně definovat předmět díla tak, aby zhotovitel věděl, jaké dílo má provést, a objednatel byl spokojen s jeho provedením.

Práva a povinnosti smluvních stran - zhotovitel má závazek provést dílo vymezené ve smlouvě a objednatel závazek převzít od zhotovitele řádně provedené dílo dle smlouvy a zaplatit zhotoviteli cenu za dílo.

Dodací podmínky

- místo provádění
- místo dodání
- určení věcí, které má zajistit objednatel k provedení díla, termíny a způsob jejich předání
- určení věcí, které má zajistit zhotovitel k provedení díla, termíny a způsob jejich předání
- konkrétní či specifické podmínky provádění díla
- způsob kontroly provádění díla
- podmínky převzetí a předání díla
- komplexní zkoušky

- zkušební provoz

Odpovědnost za vady díla - § 560 odst.1 obch. zák. stanoví, že dílo má vady, pokud jeho provedení neodpovídá výsledku určenému ve smlouvě. Odpovědnost za vady je důležitým oddílem SOD, a proto i specifikace, co je a co není vadou díla, je velice důležitá.

Záruka za jakost a funkčnost díla - se řídí podle § 429 odst. 1 obch. zák.

Zhotovitel přejímá závazek, že předmět díla bude po určitou dobu způsobilý ke smluvenému, jinak obvyklému účelu, nebo že si po tuto dobu zachová smluvené, jinak obvyklé vlastnosti. Záruka musí mít vždy písemnou formu.

Cena díla a platební podmínky - cena za dílo, způsob úhrady ceny za dílo - částečné fakturace, zálohy, pozastávky, délka splatnosti faktur aj.

Cena za dílo - podle ust. § 546 obch. zák. je objednatel povinen zhotoviteli zaplatit cenu dohodnutou ve smlouvě nebo stanovit způsob, jakým bude cena určena.

Cena uvedená ve smlouvě je cenou danou, jednostranně neměnitelnou - lze ji změnit jen dohodou obou stran této smlouvy, např. dodatkem ke smlouvě.

Pozastávka - nárok na zaplacení ceny vzniká provedením díla (§ 548 obch. zák.).

Provedení díla znamená řádné předání a převzetí díla objednateli (§ 554 obch. zák.).

Ve smlouvách o stavebním díle je však obvyklé, že se dohodne tzv. pozastávka (zádržné), dohodne se splatnost části ceny za dílo (většinou stanovené v procentech z celkové ceny díla) až po uplynutí záruční doby. V některých případech je možné dlouhodobou část pozastávky nahradit bankovní zárukou. Zhotovitel tyto „peníze“ může použít na opravy vad, pokud se na díle vyskytnou, vždy v souladu se SOD.

Zálohy - podle § 537 obch. zák. má zhotovitel provést dílo na svůj náklad. Zákon předpokládá, že zhotovitel nese rizika spojená s prováděním díla, a provádění díla bude sám organizovat a financovat. Teprve bezvadným předáním díla a jeho převzetím vzniká nárok na zaplacení.

V současné době se u stavebních děl, která jsou finančně velmi náročná používá postup, kdy objednatel požaduje zálohu na provedení díla, jinak nebude dílo provádět. Proto je důležité uvést ve smlouvě, že zhotovitel požaduje zálohu (vč. její výše a doby splatnosti). (5)

Odstoupení od smlouvy - od smlouvy lze odstoupit jen v případech, které stanoví smlouva nebo § 344 obch. zákoníku.

V ustanoveních § 345 až 351 obch. zákoníku jsou upraveny podmínky a následky odstoupení od smlouvy.

Zajištění splnění závazků smluvních stran - Typy: úroky za prodlení s plněním povinností smluvních stran - prodlení dlužníka (§ 517 obč. zák.), prodlení věřitele (§ 522 obč. zák.), smluvní pokuta za prodlení s plněním povinností smluvních stran (§ 544 obč. zák.), náhrada způsobené škody z prodlení a vadného plnění, finanční plnění až po řádném a včasném dodání předmětu.

Změna smlouvy - většinou řešena dodatkem ke smlouvě. Změna musí být přesně definována, odsouhlasena oběma stranami a musí mít písemnou podobu.

Zánik smlouvy - Typy zániku: dohodou smluvních stran, uplynutím doby trvání, výpovědí jedné ze stran v souladu se smlouvou, odstoupením jedné ze stran, absolutní nemožností plnění, následkem působení vyšší moci.

Závěrečná ustanovení - zde se uvádějí ustanovení o tom, zda si strany chtějí zvolit právní režim, to se zatím týká mezinárodních vztahů. Smluvní vztah by mohl být posuzován i podle jiných zákonů než jen českých.

Přílohy - mohou být přiloženy, např. dodací podmínky, platební podmínky, vzory tiskopisů, které jsou požadované v přílohách dokladů, např. předávací protokol atd. (5)

Dále lze podle obchodního zákoníku uzavírat i jiné druhy smluv:

- kupní smlouva
- smlouva o uložení věci
- smlouva o skladování
- smlouva mandátní
- smlouva o kontrolní činnosti
- smlouva o přepravě věci
- smlouva o zprostředkování
- smlouva komisionářská
- smlouva o obchodním zastoupení (5)

V kupní smlouvě se prodávající zavazuje dodat kupujícímu movitou věc (zboží) a převést na něho vlastnické právo k této věci. Rozdíl mezi kupní smlouvou a SOD spočívá především v tom, že předmětem kupní smlouvy je dodávka věci a převod vlastnických práv k ní, zatímco předmětem SOD je provedení díla, tedy činnost. (5)

Dodavatelsko - odběratelské vztahy se ve finančním účetnictví účtují do účtové třídy 3-Zúčtovací vztahy. Podrobněji bude tato problematika řešena v kapitole 4.2.2.

3. Sledování zakázek v rámci kalkulačního systému

3.1 Funkce kalkulací

Kalkulace jsou využívány jako nástroj pro propočet nákladů, přínosu, zisku, resp. jiných finančních veličin za výrobek, práci nebo službu. Jejich základním významem je zobrazovat finanční charakteristiky výkonu a také lze na jejich podkladě ovlivňovat výši a strukturu nákladů na produkt a tím i výsledek hospodaření podniku. Kalkulace patří mezi základní nástroje řízení nákladů a využívají se zejména v situacích :

- oceňování výkonů jednotlivých útvarů a složek zásob,
- stanovení prodejních cen podnikových produktů,
- sestavování rozpočtů střediskových nákladů a výnosů,
- řešení rozhodovacích situací se zaměřením na aktivity podniku. (3)

Kalkulace lze provádět buď před provedením výkonů, tj. **kalkulace předběžná**, nebo se kalkuluje až po uskutečnění výkonů, tj. **kalkulace výsledná**.

3.2 Dělení nákladů

Náklady v podniku lze třídit podle několika hledisek.

3.2.1 Účelové dělení nákladů

Toto dělení je dvojího typu, a to podle:

- **útvarů** - což je sledování nákladů podle středisek. Náklady, které lze přímo přiřadit jednotlivým střediskům, nazýváme přímé náklady. Režijní (nepřímé

náklady), které nelze přímo přiřadit jednotlivým střediskům, se rozpočítávají podle určitého klíče, který si stanoví podnik,

- **výkonů** - umožňuje přiřazovat náklady na jednotlivé výrobky (resp. služby). Umožňuje sledovat rentabilitu výrobků a tím usměrňovat i strukturu výrobního programu. Toto třídění se spíše používá u menších podniků, které nejsou členěny na jednotlivá nákladová střediska. (8)

3.2.2 Druhové členění nákladů

Druhové členění nákladů vychází z výrobních faktorů - práce, hmotného investičního majetku, materiálu. Za základní nákladové druhy lze považovat:

- spotřebu materiálu, energie a externích služeb
- osobní náklady (mzdy, platy, náklady na sociální zabezpečení atd.)
- odpisy hmotného a nehmotného majetku
- finanční náklady (úroky)

Uvedené nákladové druhy jsou položkami finančního účetnictví. V manažerském účetnictví lze využít i dalších nákladových druhů, např. úroky vlastního kapitálu a jiné oportunitní náklady. (8)

3.2.3 Náklady podle závislosti na změnách objemu výroby

Dle tohoto hlediska jsou náklady děleny na variabilní a fixní. Variabilní náklady se mění se změnami objemu výroby, a to buď proporcionálně (rostou stejně rychle), nadproporcionálně (rostou rychleji), nebo podproporcionálně (rostou pomaleji). Fixní náklady se nemění se změnou rozsahu produkce. Vztah mezi náklady a objemem produkce vyjadřují nákladové funkce, z nichž nejjednodušší je funkce lineární. (8)

3.2.4 Manažerské dělení nákladů

Oportunitní náklady jsou definovány jako hodnota, která musí být obětována, když zdroje (práce, kapitál) nejsou použity na nejlepší možnou alternativu.

Explicitní náklady mají formu peněžních výdajů za nakoupené výrobní zdroje, za nájemné, za použití cizích zdrojů. Implicitní náklady nemají formu peněžních výdajů, lze je obtížně vyčíslit. Pro jejich vyjádření proto používáme oportunitní náklady.

Implicitním nákladem je např. mzda, kterou by podnikatel získal v zaměstnání, nebo např. úroky, které by podnikatel získal při investování svého kapitálu do jiné akce. (8)

3.3 Všeobecný kalkulační vzorec

Přehled o jednotlivých položkách nákladů a jejich úhrnu na kalkulační jednici se nazývá **kalkulace nákladů**. Kalkulační jednicí je pak určitý výkon, např. výrobek, polotovár, služba, vymezený měrnou jednotkou, např. jednotkou množství - 1 kus, jednotkou hmotnosti - 1 kg, plochy - 1 m² atd.

Všeobecný kalkulační vzorec je přehled jednotlivých položek nákladů. Je nejvíce používaným kalkulačním vzorcem v ČR. Není univerzální a podnik si jej může pro své potřeby upravit. (8)

Tabulka 1: Všeobecný kalkulační vzorec

1.	Přímý (jednicový) materiál
2.	Přímé (jednicové) mzdy
3.	Ostatní přímé (jednicové) náklady
4.	Výrobní (provozní) režie
Vlastní náklady výroby (1 až 4)	
5.	Správní režie
Vlastní náklady výkonu (1 až 5)	
6.	Odbytové náklady
Úplné vlastní náklady výkonu (1 až 6)	
7.	Zisk (ztráta)
Prodejní cena	

Zdroj: (8)

4. Zachycení zakázek v účetnictví – finančním a vnitropodnikovém

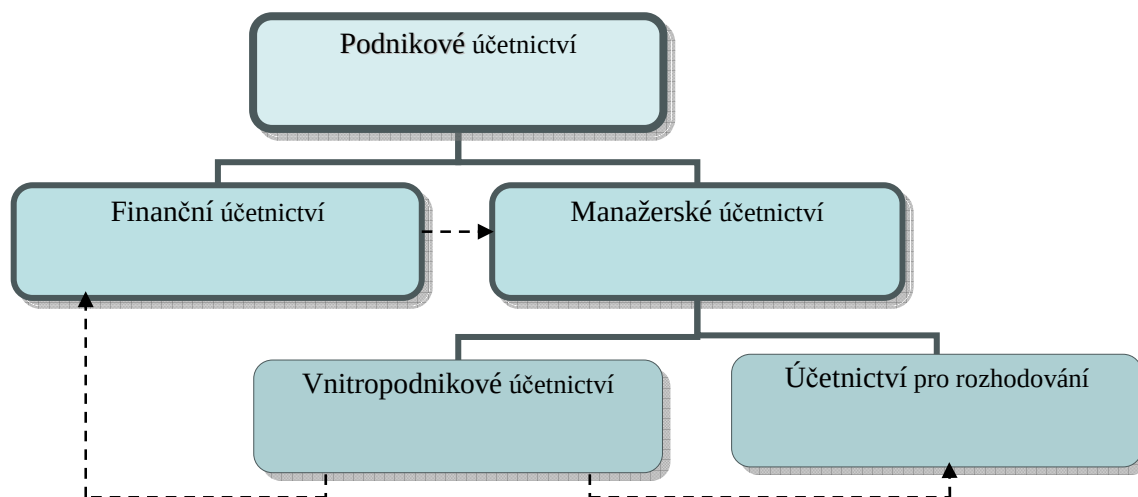
Účetnictví musí zajišťovat jednak informace o podniku určené externím uživatelům a také informovat o situaci uvnitř podniku.

Informace o ekonomické situaci podniku a jeho vztahu k vnějšímu okolí zajišťuje **finanční účetnictví**. Jeho hlavním úkolem je podat prostřednictvím účetních výkazů pravdivý obraz o finanční pozici podniku a o jeho výsledku hospodaření, také o tom, jak jsou vedoucí pracovníci podniku úspěšní ve finančním řízení podniku, zda zajišťují jeho dlouhodobou stabilitu, dosahují přiměřené výnosnosti vložených prostředků a zda jsou schopni průběžně platit dluhy podniku.

Avšak informace, které potřebují manažeři pro řízení podniku, musí být mnohem hlubší a rozmanitější. Tuto oblast informací zajišťuje **vnitropodnikové účetnictví**. Jsou to informace spojené s provozním cyklem, např. spotřeba nejrozumnějších aktiv, vznik závazků aj. (2)

4.1 Struktura podnikového účetnictví

Obrázek 1: Struktura podnikového účetnictví¹

Zdroj: (3)

¹ Struktura a rozsah těchto částí podnikového účetnictví jsou závislé především na rozsahu podniku, jeho předmětu činnosti a předpokládaném vývoji a růstu.

4.2 Finanční účetnictví

4.2.1 Účtový rozvrh

Účtový rozvrh je zřizován účetní jednotkou podle § 14 odst. 2 zákona o účetnictví, a to na podkladě směrné účtové osnovy. Směrná účtová osnova² zahrnuje 10 účtových tříd (0-9), které se dále dělí na účtové skupiny.

Hlavním hlediskem pro správné zachycení účetních operací je dělení účtů na účty:

rozvahové - pomocí nich se zachycují a sledují stavy a pohyby aktiv a pasiv,

výsledkové - sledují se na nich náklady a výnosy,

závěrkové - slouží k otevření a uzavření rozvahových a výsledkových účtů,

podrozvahové - sledují se na nich důležité skutečnosti. (2)

Problematika analytického členění účtové osnovy bude řešena v kapitole 4.3.2.

Směrná účtová osnova je přílohou č.1.

4.2.2 Pohledávky - závazky

Oblast zúčtovacích vztahů je jednou z nejdůležitějších oblastí podnikových financí. K jejich účtování slouží účtová třída 3-Zúčtovací vztahy, do které zahrnujeme pouze krátkodobé závazky, zatímco některé pohledávky mohou být krátkodobé i dlouhodobé. Pro jejich oddělené vykazání v rozvaze je důležité pohledávky analyticky rozlišit. (6)

Pohledávky a závazky se člení:

a) účtová skupina 31 - pohledávky z běžných obchodních vztahů, zejména

- krátkodobé a dlouhodobé pohledávky vůči odběratelům,
- poskytnuté zálohy dodavatelům,

b) účtová skupina 32 - krátkodobé závazky z běžných obchodních vztahů, zejména

- krátkodobé závazky vůči dodavatelům,
- přijaté krátkodobé zálohy od odběratelů,

s výjimkou krátkodobých finančních výpomocí,

c) účtová skupina 33 - závazky, popř. pohledávky k zaměstnancům z titulu mezd, závazky a pohledávky ze sociálního a zdravotního zabezpečení,

---

² Směrná účtová osnova je přílohou č.4 k vyhlášce č.500/2002 Sb.

- d) účtová skupina 34 - závazky, popř. pohledávky k finančním institucím, zejména z důvodu daní a poplatků,
- e) účtové skupiny 35 a 36 - pohledávky a závazky v rámci poskytnutých krátkodobých půjček v rámci konsolidačního celku,
- f) účtové skupiny 35 a 36 - pohledávky a závazky k akcionářům, společníkům, členům družstva a účastníkům sdružení,
- g) účtová skupina 37 - jiné pohledávky a závazky
- h) účtová skupina 38 - dohadné účty aktivní (pohledávky) a dohadné účty pasivní (závazky),
- i) účtová skupina 48 - odložená daňová pohledávka a odložený daňový závazek. (6)

Kritériem pro členění pohledávek a závazků v účetnictví je doba jejich splatnosti. Za krátkodobé pohledávky a závazky se považují pohledávky a závazky s dobou splatnosti kratší než 1 rok, zatímco za dlouhodobé se považují pohledávky a závazky s dobou splatnosti delší než 1 rok. Dlouhodobé závazky se účtují na účty účtových skupin 46-Dlouhodobé bankovní úvěry a 47-Dlouhodobé závazky. Dlouhodobé půjčky podnikům ve skupině a společníkům se účtují na účty účtové skupiny 06. (6)

Splatnost pohledávek a závazků také úzce souvisí s jejich vykazováním³ v rozvaze. Pro správnost vykazování je důležité před sestavením účetní závěrky zkontrolovat, zda všechny dlouhodobé pohledávky a závazky mají skutečně splatnost delší než 1 rok. Pokud ne, je nutné tyto pohledávky a závazky zatřídit do krátkodobých. Dlouhodobé úvěry je nutné rozložit na částky, které jsou splatné do 1 roku, a částky, jejichž splatnost je delší než 1 rok. (6)

Příklad účtování vzniku pohledávky:

Č.	Účetní operace	MD	D
1.	Faktura vydaná	311	
	Základ daně		6..
	DPH na výstupu		343
2.	Úhrada faktury	221	311

³ Způsob vykazování, uspořádání a označování položek pohledávek a závazků v rozvaze je určeno přílohou č.1 k vyhlášce č. 500/2002 Sb.

Příklad účtování vzniku závazku:

Č.	Účetní operace	MD	D
1.	Faktura přijatá		321
	Základ daně	5..	
	DPH na vstupu	343	
2.	Úhrada faktury	321	221

Syntetické účty viz příloha č.1 - Směrná účtová osnova

Výnosy podniku představují přijaté nebo nárokové přírůstky ekonomických užitků, které podnik získal z veškerých svých činností, a to bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich úhradě. Zachycují se v účtové třídě 6-Výnosy. Jejich vznik se účtuje ve prospěch příslušných účtů, a to narůstajícím způsobem. (6)

Náklady jsou úbytky ekonomických užitků, které podnik účelně vynaložil na získání těchto výnosů. Účtují se na vrub účtů účtové třídy 5-Náklady, také narůstajícím způsobem. V některých případech, např. u rozpouštění rezerv, však lze účtovat ve prospěch příslušného nákladového účtu. (6)

Povinné dělení účtových tříd 5 a 6 dle směrné účtové osnovy je řešeno v kapitolách 4.2.5 a 4.2.6.

4.2.3 Zálohy

Poskytované zálohy se účtují podle účelu, na který jsou určeny. V účtové třídě 3 se účtují poskytnuté provozní zálohy, např. na služby, poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek se účtují v účtové skupině 05-Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek a na poskytnuté zálohy na zásoby je vyhrazena účtová skupina 15-Poskytnuté zálohy na zásoby. Přijaté zálohy krátkodobé se účtují do účtové skupiny 32-Závazky krátkodobé a přijaté zálohy dlouhodobé se účtují do účtové skupiny 47-Dlouhodobé závazky.

Přijetím platby vzniká příjemci (plátcí DPH) povinnost přiznat daň⁴ na výstupu. Plátce, který zálohu poskytl, si může na základě dokladu vystaveného příjemcem uplatnit nárok na odpočet DPH. Po uskutečnění zdanitelného plnění je dodavatel povinen vystavit daňový doklad, do kterého je vhodné zahrnout kompletní rekapitulaci. (6)

---

⁴ Podle § 21 odst.1 zákona o DPH má plátce daně povinnost přiznat daň na výstupu a to ke dni uskutečnění zdanitelného plnění nebo ke dni přijetí platby, a to k tomu dni, který nastane dříve.

Příklad účtování záloh u dodavatele:

Č.	Účetní operace	Částka (Kč)	MD	D
1.	Vystavení zálohové faktury	119 000,-	311	324
2.	Úhrada	119 000,-	221	311
3.	Vystavení daňového dokladu k záloze	19 000,-	324	343
4.	Vystavení daňového dokladu po dodání služeb			
	Celková pohledávka	178 500,-	311	
	Tržba	150 000,-		602
	DPH	28 500,-		343
5.	Zúčtování DPH zálohy	19 000,-	343	324
6.	Zúčtování zálohy	119 000,-	324	311
7.	Úhrada faktury	59 500,-	221	311

Příklad účtování záloh u odběratele:

Č.	Účetní operace	Částka (Kč)	MD	D
1.	Přijetí zálohové faktury	119 000,-	314	321
2.	Úhrada	119 000,-	321	221
3.	Přijetí daňového dokladu k záloze	19 000,-	343	314
4.	Přijetí daňového dokladu po dodání služeb			
	Celkový závazek	178 500,-		321
	Náklad	150 000,-	518	
	DPH	28 500,-	343	
5.	Zúčtování DPH zálohy	19 000,-	314	343
6.	Zúčtování zálohy	119 000,-	321	314
7.	Úhrada faktury	59 500,-	321	221

Další možnou variantou účtování záloh je varianta s využitím účtu vnitřního zúčtování. Za nevýhodu této varianty lze považovat, že při účtování je uveden základ daně a daň ze zdanitelného plnění již snížené o částku zálohy (respektive základu a DPH zálohy). Z tohoto důvodu je vhodné uvést rekapitulaci v textové části daňového dokladu. (7)

Účtování záloh u dodavatele pomocí účtu vnitřního zúčtování:

Č.	Účetní operace	Částka (Kč)	MD	D
1.	Vystavení zálohové faktury - základ daně	100 000,-	311	324
	- DPH	19 000,-	311	343
2.	Úhrada	119 000,-	221	311
3.	Doúčtování závazku	19 000,-	395	324
4.	Vystavení daňového dokladu po dodání služeb			
	Celková pohledávka	0,-		
	Tržba	50 000,-	311	602
	DPH	9 500,-	311	343
5.	Vyúčtování zálohy do výnosů	100 000,-	311	602
6.	Zápočet zálohy	100 000,-	324	311
7.	Pomocný zápis	19 000,-	324	395
8.	Úhrada faktury	59 500,-	221	311

Účtování záloh u odběratele pomocí účtu vnitřního zúčtování:

Č.	Účetní operace	Částka (Kč)	MD	D
1.	Přijetí zálohové faktury	100 000,-	314	321
		19 000,-	343	321
2.	Úhrada	119 000,-	321	221
3.	Doúčtování pohledávky	19 000,-	314	395
3.	Přijetí daňového dokladu k záloze	19 000,-		
4.	Přijetí daňového dokladu po dodání služeb			
	Celkový závazek	0,-		
	Náklad	50 000,-	518	321
	DPH	9 500,-	343	321
5.	Vyúčtování zálohy do nákladů	100 000,-	518	321
6.	Zápočet zálohy	100 000,-	321	314
7.	Pomocný zápis	19 000,-	395	314
8.	Úhrada dodavateli	59 500,-	321	221

Syntetické účty viz příloha č.1 - Směrná účtová osnova

4.2.4 Výsledek hospodaření

Pro zjištění výsledku hospodaření v potřebné struktuře se náklady a výnosy člení na tři skupiny:

- **provozní**, zahrnující běžné účetní případy, které souvisejí s pravidelně se opakujícími hlavními podnikatelskými činnostmi,
- **finanční**, zahrnující finanční transakce (úrokové a kursové operace, výnosy z cenných papírů aj.),
- **mimořádné**, zachycující operace neobvyklé povahy (ve vztahu k běžné činnosti).

Výsledek hospodaření (zisk nebo ztráta) za účetní jednotku jako celek se zjistí jako rozdíl mezi účtovanými výnosy v účtové třídě 6-Výnosy a účtovanými náklady v účtové třídě 5-Náklady.

Provozní výsledek hospodaření - rozdíl mezi výnosy účtovanými na účtech účtových skupin 60 až 64 a náklady účtovanými na účtech účtových skupin 50 až 55 a převodových účtů (účet 597 a 697)

Finanční výsledek hospodaření - rozdíl mezi výnosy účtovanými na účtech účtové skupiny 66, účtu 698 a náklady účtovanými na účtech účtových skupin 56 a 57 a účtu 598. Výsledek hospodaření za běžnou činnost je součet provozního a finančního výsledku hospodaření.

Mimořádný výsledek hospodaření - vzniká zejména ze změn účetních metod včetně způsobů oceňování majetku a závazků nebo z oprav významných částek nákladů a výnosů minulých účetních období. (6)

Vymezení nákladů a výnosů pro potřeby účetnictví a daňové účely je v mnoha případech odlišné. Proto je nutné výsledek hospodaření v členění za běžnou a mimořádnou činnost transformovat na základ daně⁵. Účetní výsledek hospodaření se zvyšuje např.:

- o částky neoprávněně zkracující příjmy,
- o částky, které nelze podle tohoto zákona zahrnout do výdajů (nákladů),
- o částky nákladů, které jsou do nákladů zahrnuty v nesprávné výši,

---

⁵ Podle § 23, zákona o daních z příjmů

a snižuje např.:

- o částky, o které byly nesprávně zvýšeny příjmy,
- o částky nezahrnuté do výdajů (nákladů), které lze podle tohoto zákona do výdajů (nákladů) zahrnout.

Vypočtený daňový základ se upraví o položky odčitatelné od základu daně v souladu s § 34 zákona o daních z příjmů a zaokrouhlí se na celé tisíce Kč dolů. Po odečtení daně z příjmů od výsledku hospodaření před zdaněním dostaneme výsledek hospodaření po zdanění, tzv. disponibilní výsledek hospodaření. Ten je pak dále rozdělován podle pravidel stanovených v obchodním zákoníku a podle stanov společnosti. (2)

4.2.5 Náklady

Povinné dělení účtových tříd 5 dle směrné účtové osnovy:

a) Provozní náklady

- účtová skupina 50 - Spotřebované nákupy
- účtová skupina 51 - Služby
- účtová skupina 52 - Osobní náklady
- účtová skupina 53 - Daně a poplatky
- účtová skupina 54 - Jiné provozní náklady
- účtová skupina 55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti
- účtová skupina 59 - Daně z příjmů a převodové účty a rezerva na daň z příjmů

b) Finanční náklady

- účtová skupina 56 - Finanční náklady
- účtová skupina 57 - Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti
- účtová skupina 59 - Daně z příjmů a převodové účty a rezerva na daň z příjmů

c) Mimořádné náklady

- účtová skupina 58 - Mimořádné náklady (2)

4.2.6 Výnosy

Povinné dělení účtových tříd 6 dle směrné účtové osnovy:

a) Provozní výnosy

- účtová skupina 60 - Tržby za vlastní výkony a zboží
- účtová skupina 61 - Změny stavu zásob vlastní činnosti
- účtová skupina 62 - Aktivace
- účtová skupina 64 - Jiné provozní výnosy
- účtová skupina 69 - Převodové účty

b) Finanční výnosy

- účtová skupina 66 - Finanční výnosy
- účtová skupina 69 - Převodové účty

c) Mimořádné výnosy

- účtová skupina 68 - Mimořádné výnosy

Náklady a výnosy se účtují v zásadě do období, s nímž časově a věcně souvisejí. Časová a věcná souvislost nákladů a výnosů je v účetnictví zajištěna prostřednictvím účtů časového rozlišení, dohadných účtů a rezerv. (2)

4.2.7 Časové rozlišení nákladů a výnosů

Správné vykazání výsledku hospodaření účetní jednotky za sledované účetní období předpokládá zahrnout do něho všechny náklady a výnosy, které do něj hospodářsky patří, a naopak je třeba z nákladů a výnosů vyloučit položky, které sice byly v běžném období zúčtovány, avšak týkají se příštích účetních období. Pro správné zaúčtování časového rozlišení⁶ je nutné znát účel, částku i období, kterých se týkají. Pro účtování časového rozlišení nákladů a výnosů jsou vyhrazeny účty 381 až 385. (6)

4.2.8 Smluvní pokuty a úroky z prodlení

Smluvními pokutami a úroky z prodlení se rozumí z hlediska účetních předpisů:

- smluvní pokuty a úroky z prodlení vyplývající z příslušných ustanovení obchodního zákoníku,
- smluvní pokuty a úroky z prodlení vyplývající z příslušných ustanovení občanského zákoníku,
- penále, popř. jiné sankce vyplývající ze smluvních vztahů
- odstupné podle §355 obchodního zákoníku.

---

⁶ Časové rozlišení nákladů a výnosů se účtuje v souladu s § 13 a 19 vyhlášky č.500/2002 Sb.

Smluvní pokuty se účtují v okamžiku jejich vzniku bez ohledu na to, zda byly zaplacený nebo nikoliv. Smluvní pokuty a úroky jsou pouze nárokem, který musí věřitel aktivně uplatňovat. Aktivním uplatněním je například zaslání faktury, uplatnění u soudu či zasílání upomínek. (6)

Příklad účtování vymáhané smluvní pokuty:

Č.	Účetní operace	MD	D
1.	Částka vymáhané smluvní pokuty	544	3..

Příklad nárokované smluvní pokuty:

Č.	Účetní operace	MD	D
1.	Částka nárokované smluvní pokuty	3..	644

Syntetické účty viz příloha č.1 - Směrná účtová osnova

Hledisko úhrady smluvních pokut a úroků z prodlení je zásadní pro § 24 odst. 2 písm. zi), zákona o daních z příjmů, kde je uvedeno, že za daňově uznatelné náklady jsou považovány až zaplacené smluvní pokuty a úroky z prodlení. Z tohoto důvodu je poplatník povinen upravit⁷ výsledek hospodaření, a tím i základ daně. (6)

4.3 Vnitropodnikové účetnictví

Toto účetnictví informuje o strukturách a vztazích uvnitř podniku – tedy podává informace pro potřeby vnitropodnikového řízení.

Do tohoto okruhu patří:

- nákladové (provozní) účetnictví, které zajišťuje informace důležité především pro operativní řízení. **Základem je sestavení účetní osnovy, tak aby co nejlépe vyhovovala z hlediska výrobního, útvarového i odpovědnostního.** Nákladové účetnictví je velice úzce propojeno s kalkulacemi a s rozpočtováním,
- účetnictví pro rozhodování, které zajišťuje podklady pro provádění analýz a pro řešení rozhodovacích úloh souvisejících s operativním i strategickým řízením. (2)

⁷ Dle § 23 odst.3, zákona o daních z příjmů

4.3.1 Vnitropodnikové účetnictví a jeho zabezpečení v podniku

Účetní informace pro potřeby vnitropodnikového účetnictví lze zajistit jedním ze dvou způsobů:

- **Jednookruhová účetní soustava** je vhodně uspořádaná soustava analytických účtů k účtům finančního účetnictví. Vnitropodnikové účetnictví je v tomto případě součástí finančního účetnictví a představuje zpodrobnění vybraných účtů finančního účetnictví.
- **Dvouokruhová** účetní soustava je uspořádána tak, že pro finanční i vnitropodnikové účetnictví se organizuje samostatný účetní okruh. Vnitropodnikové účetnictví je v tomto případě vedeno mimo rámec finančního účetnictví a zpodrobnuje informace týkající se vybraných oblastí (zejména informace o nákladech a výnosech jednotlivých vnitropodnikových útvarů). (2)

S druhým způsobem účtování je možné se setkat hlavně v anglosaské oblasti, protože uspokojuje mnohem náročnější požadavky manažerů. Zatímco finanční účetnictví je na celém světě určitým způsobem regulováno, vnitropodnikové účetnictví je plně v pravomoci podniku. Ten může rozhodnout o způsobech oceňování, odpisování, které se liší od úpravy platné pro finanční účetnictví. Moderní účetnictví již není zaměřeno výhradně na minulost, ale orientuje se silně i na budoucnost, na zajištění dlouhodobé stability a prosperity podniku. To plně platí jak pro finanční, tak i pro vnitropodnikové účetnictví. (2)

4.3.2 Analytické členění účtové osnovy

Účtový rozvrh je zpodrobněním směrné účtové osnovy do podnikem zvolených analytických účtů. Analyticky lze pohledávky dělit např. podle jednotlivých dlužníků, členění na českou a cizí měnu nebo podle časového hlediska. Závazky je možné dělit podle věřitelů nebo členění dle měny (na českou a cizí měnu). Náklady a výnosy lze dělit podle druhů nebo na základě vlastních potřeb podniku, které vyplývají z nutnosti finančního řízení. Pokud je vnitropodnikové účetnictví uspořádáno do samostatného

okruhu, je využíváno účtových tříd 8 a 9, které jsou pro tento účel vyhrazeny. (2) Návrh možného účetního rozvrhu v analytickém členění je přílohou č. 2.

5. Dopad zakázek do vnitropodnikových směrnic

Povinnost vytvořit vnitropodnikové směrnice vyplývá z obchodního zákoníku, zákona o účetnictví⁸, vyhlášky č.500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů a z jiných právních předpisů (např. zákoník práce). Hlavní úkolem vnitropodnikových směrnic je zajištění jednotného metodického postupu při zachycování hospodářských operací v různých vnitropodnikových útvarech. (1)

Louša (4) ve své publikaci Vnitropodnikové směrnice v účetnictví uvádí: „Není podstatné, pod jakým názvem budou vnitropodnikové směrnice vydávány, ale podstatný je jejich obsah, tj. stanovení metodiky a určení osob, které budou odpovídat za její dodržování. Dále je důležité, aby směrnice nebyly pouze na papíře, ale aby byly živým dokumentem, který bude využíván v praxi.“

Mezi důležité vnitropodnikové směrnice, které je možno vytvořit, patří:

- Účtový rozvrh
- Odpisový plán
- Podpisové záznamy
- Stanovení druhů zásob účtovaných při pořízení přímo do spotřeby
- Rozpouštění nákladů, popř. oceňovacích odchylek
- Časové rozlišení nákladů a výnosů
- Cizí měny a kursové rozdíly

Dále je ještě řada směrnic, jejichž tvorba závisí hlavně na činnosti a náplni účetní jednotky, např.:

- Deriváty

---

⁸ Podle § 8 tohoto zákona je uložena účetním jednotkám povinnost vést účetnictví správně, úplně, průkazným způsobem, srozumitelně, přehledně a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů, tzn. pokud zákon stanoví vydání vnitřního předpisu, nemůže být účetnictví bez tohoto předpisu považováno za správné.

- Konsolidační pravidla

Mezi vnitropodnikové směrnice, jejichž tvorba se bezprostředně týká evidence zakázek patří směrnice pro Oběh dokladů a Účtový rozvrh. Problematika vhodného zabezpečení účetnictví v podniku a účtový rozvrh byla řešena v kapitolách 4.3.1 a 4.3.2.

5.1 Oběh dokladů

Zahrnuje tyto činnosti:

- třídění
- zaevidování
- odsouhlasení
- číslování
- přezkoušení správnosti
- určení účtovacího předpisu
- zaúčtování
- úschovu účetních písemností
- skartaci

Oběh účetních dokladů je nutné v podniku zabezpečit tak, aby k odsouhlasení účetních případů a zpracování účetních dokladů docházelo v co nejkratších termínech. Je nutné zajistit, aby se doklady vracely do účtárny před vypršením jejich splatnosti. V případě většího podniku, kdy se na odsouhlasení dokladů podílí větší počet zaměstnanců, to může být složitým problémem. Proto je důležité dodržovat termíny, které jsou dané vnitropodnikovými směrnicemi, a vracet tyto doklady včas na účtárnu. Měla by být vedena přesná evidence o tom, komu byl doklad předán a kdy byl vrácen.(1)

Tabulka 2: Návrh podnikové směrnice pro oběh dokladů - pro analyzovanou problematiku

Druh dokladu	Číselná řada dokladu	Fáze likvidace	Odpovědná osoba	Max. délka likvidace	
Faktury přijaté	xxx	Zápis do došlé pošty	Asistentka	Ihned	
	xxx	Evidence a zaúčtování dokladu	Pracovník účtárny	1 den	
	xxx	Věcná správnost	Pracovník MTZ	2 dny	
		Věcná správnost	Vedoucí zakázky	2 dny	
		Odsouhlasení proplacení	Vedení podniku	2 dny	
		Kontrola správnosti účtování	Hlavní účetní	2 dny	
		Úschova, archivace	Pracovník účtárny		
Faktury vydané	yyy	Vypracování a předání podkladů na účtárnu	Vedoucí zakázky	2 dny	
	yyy	Vyhotovení dokladu a kontrola správnosti	Pracovník účtárny	1 den	
	yyy		Podpis dokladu	Vedení podniku	1 den
			Odeslání dokladu	Asistentka	Ihned
			Úschova, archivace	Pracovník účtárny	
Pracovník finanční účtárny zodpovídá za evidenci oběhu dokladů a kontrolu dodržování jejich likvidace. Pokud zjistí prodlení, upomene daného pracovníka o okamžité navrácení dokladu. Pokud pracovník neuposlechne, tuto skutečnost oznámí svému nadřízenému pracovníkovi (hlavní účetní) , který řeší prodlení pracovníka s jeho nadřízeným pracovníkem. Uvedený doklad musí být ihned zlikvidován a navrácen zpět na finanční účtárnu.					

Datum vydání:		Účinnost od:	Odpovědné osoby:	Podpis:
Vydává:		Finanční oddělení		
Zpracoval:		Finanční oddělení		
Určeno pro odd.:				

Zdroj: Autorka

6. Metodika práce

Cílem této bakalářské práce je provést analýzu zakázky z pohledu kalkulace správní a výrobní režie. Popsat a zhodnotit způsob evidence stavebních zakázek ve vnitropodnikovém účetnictví a zaměřit se na specifické účetní případy, které úzce souvisí se stavebními zakázkami. Provést analýzu pohledávek a závazků z obchodních vztahů.

V teoretické části bakalářské práce jsou popsány jednotlivé oblasti finančního a vnitropodnikového účetnictví, které úzce souvisí s výrobní činností podniku. Patří sem smluvní vztahy, pohledávky a závazky z obchodních vztahů, vznik a dělení nákladů a výnosů. Dále jsou v této části popsány funkce kalkulací, klasifikace nákladů a jejich sledování. Informace k teoretické části byly získány z použité literatury.

Podkladem pro zpracování praktické části této bakalářské práce byly základní výkazy podniku, tj. rozvaha a výkaz zisku a ztráty. Pro analýzu nákladů byly použity informace z vnitropodnikového účetnictví. Praktická část je rozdělena na jednotlivé kapitoly a podkapitoly podle problematiky, která je v nich řešena, a to :

- Charakteristika podniku,

Analýza stavových ukazatelů, Analýza poměrových ukazatelů, Vnitropodnikové účetnictví a specifické účetní případy,

- Analýza nákladů,
- Analýza zakázky - kalkulace výrobní a správní režie,
- Analýza pohledávek a závazků z obchodních vztahů dle kritéria splatnosti.

Charakteristika podniku

V této kapitole se věnuji stručné charakteristice podniku, předmětu podnikání a jeho cílům. Dále je provedena vertikální analýza aktiv a pasiv rozvahy a výkazu zisku a ztrát, analýza poměrových ukazatelů a analýza vnitropodnikového účetnictví.

Analýza stavových (absolutních) ukazatelů

Vertikální analýza (procentní rozbor)

Tato metoda poměřuje jednotlivé položky účetních výkazů k celkové hodnotě. Tuto metodu jsem vybrala jelikož usnadňuje srovnatelnost účetních výkazů s předchozím obdobím.

$$\text{Rozvaha} = \frac{\text{jednotlivé položky aktiv (pasiv)}}{\text{aktiva (pasiva) celkem}}$$

$$\text{Výkaz zisku a ztráty} = \frac{\text{výnosy, náklady, daň z příjmů, výsledek hospodaření}}{\text{výnosy celkem}}$$

Analýza poměrových ukazatelů

Ukazatele rentability

Poměrové ukazatele patří k nejčastěji využívaným ukazatelům finanční analýzy nejen pro svoji jednoduchou konstrukci, ale především pro dobrou srovnatelnost v čase i mezi podniky. Jelikož je rentabilita podniku jednou ze základních ekonomických veličin charakterizujících úspěšnost podniku, vybrala jsem pro tuto analýzu ukazatele ROA - ukazatel rentability aktiv a ROE - ukazatel rentability vlastního kapitálu.

$$\text{ROA} = \frac{\text{zisk}}{\text{celková aktiva}}$$

$$ROE = \frac{\text{zisk}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Vnitropodnikové účetnictví

V této kapitole se zabývám způsobem vedení vnitropodnikového účetnictví, které podnik používá. V další části jsou specifikovány zvláštní účetní případy, které úzce souvisí s účtováním stavebních zakázek.

Pozastávky

Tato podkapitola popisuje způsob účtování pozastávek, které podnik sjednává ve smlouvách o dílo, jak s odběrateli, tak i s dodavateli.

Skonto

Literatura (9) uvádí, že pro posouzení, zda podnik má skonto využít či nikoliv je vhodné přepočítat sazbu skonta na roční ekvivalentní úrokovou sazbu z bankovního úvěru dle vztahu:

$$EÚS = \frac{\text{sazba skonta}}{\text{splatnost obchodního úvěru} - \text{lhůta pro poskytnutí skonta}} * 360$$

Tato úroková sazba se porovnává s úrokovou sazbou bankovního úvěru, kterým by podnik uhradil závazky s využitím skonta.

Analýza nákladů

Jelikož se v následující kapitole budu zabývat rozvrhováním správní a výrobní režie, je nutné provést potřebnou analýzu nákladů. Tuto analýzu jsem provedla na podkladě vnitropodnikového účetnictví.

Vertikální analýza (procentní rozbor)

$$\text{Náklady} = \frac{\text{přímé, režijní náklady}}{\text{náklady celkem}}$$

$$\text{Náklady režijní} = \frac{\text{výrobní, správní režie}}{\text{režijní náklady celkem}}$$

Analýza zakázky – kalkulace výrobní a správní režie

V této kapitole budu řešit problematiku, která se týká výše sazeb jednotlivých režii kalkulovaných podnikem. Provedu jejich zhodnocení a navrhnu nový postup stanovení sazeb výrobní a správní režie, který výše jednotlivých sazeb upravuje a zpřesňuje.

$$\text{Výrobní režie (\%)} = \frac{\text{výrobní režie celkem 2007}}{\text{přímé náklady celkem 2007}}$$

$$\text{Správní režie (\%)} = \frac{\text{správní režie celkem 2007}}{\text{přímé náklady celkem 2007}}$$

Navržení nového postupu, kdy jsou stanoveny sazby režii pro jednotlivá střediska:

1) Stanovení % správní režie dle výkonů střediska.

$$\text{Správní režie střediska (\%)} = \frac{\text{výnosy střediska}}{\text{výnosy celkem}} * 100$$

2) Stanovení hodnoty správní režie pro výrobní středisko.

$$\text{Správní režie střediska (Kč)} = \text{správní režie celkem} * \text{správní režie střediska (\%)}$$

3) Stanovení % výrobní režie a správní režie na jednotlivé zakázky, kde zvolená rozpočtová základna jsou přímé náklady výrobního střediska.

$$\text{Výrobní režie (\%)} = \frac{\text{výrobní režie střediska}}{\text{přímé náklady střediska}} * 100$$

$$\text{Správní režie (\%)} = \frac{\text{správní režie střediska}}{\text{přímé náklady střediska}} * 100$$

Pro stanovení %sazby správní režie připadající na výrobní středisko jsem zvolila podíl výnosů střediska a celkových výnosů podniku. Dle mého názoru je takto zvolená sazba optimální a nejpresněji přiřazuje správní režii mezi jednotlivá výrobní střediska. Je zde zřejmá výrazná korelace mezi růstem obrátu a potřebou řízení podniku, a tedy náklady, které jsou na řízení podniku nezbytně nutné.

Pohledávky a závazky z obchodních vztahů

Podkladem pro rozdělení pohledávek a závazků z obchodních vztahů podle kritéria splatnosti je finanční účetnictví.

7. Charakteristika podniku

Pro zpracování praktické části této bakalářské práce jsem si vybrala firmu, která podniká v oboru stavebnictví a jejíž jméno nebude uváděno vzhledem k přání společnosti.

Podnik sídlí v Českých Budějovicích, byl založen 1.1.2007 a v současné době zde pracuje 35 zaměstnanců.

Předmět podnikání

Montáž, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení, dodávky a montáže rozvaděčů, kabelů, vodičů a antén, poradenská činnost, projektování elektrických zařízení a pořádání odborných kurzů a školení.

Cíle podniku

Jelikož podnik zahájil svou činnost před třemi roky, je jeho jednoznačným cílem prosadit se, získat určitou tržní pozici a v budoucnu ji dále rozšiřovat. Z důvodu existence velké konkurence na stavebním trhu je jeho hlavní prioritou rozšiřování nabízených služeb a neustálé zvyšování jejich kvality.

Vnější prostředí podniku

Zákazníci

- Elektromontážní firmy
- Soukromé osoby
- Investoři

Dodavatelé

Materiál pro svou výrobu podnik získává od obchodních firem. Dále využívá i služeb elektromontážních firem, které sjednává jako subdodavatele na svých zakázkách. I za tak poměrně krátkou existenci si vybudoval dobré vztahy se svými dodavateli a spolupráce s několika osvědčenými dodavateli je dovršena ročními rámcovými kupními smlouvami. Smlouvy se subdodavateli musí být uzavírány na jednotlivé zakázky samostatně z důvodu specifických podmínek.

Konkurence

V dnešní ekonomické situaci a existující silné konkurenci na stavebním trhu je rozšiřující se počet zákazníků a nabídek hlavním signálem, že podnik je konkurenceschopný. Konkurenci, kterou představují hlavně firmy podobného zaměření, věnuje podnik velkou pozornost. Zde je a bude nezbytně nutné využívat konkurenčních výhod, které spočívají zejména ve zvyšující se kvalitě výrobků a služeb, jejich ceně a také v dalším rozšiřování nabízených služeb.

7.1 Ekonomická charakteristika podniku

7.1.1 Vertikální analýza aktiv a pasiv podniku

Tabulka 3: Rozvaha podniku se zaměřením na oběžný majetek a cizí zdroje (v tis.Kč)

Položka rozvahy /Rok	2007	2008
Celkem aktiva	47 868	59 241
Stálá aktiva	14 787	15 852
Oběžná aktiva	33 081	43 389
Zásoby	1 617	2 121

Dlouhodobé pohledávky	543	1 139
Krátkodobé pohledávky	28 039	35 899
Krátkodobý finanční majetek	2 623	3 180
Ostatní aktiva	259	1 050
Celkem pasiva	47 868	59 241
Vlastní kapitál	21 574	25 074
Cizí zdroje	26 294	34 167
Rezervy	303	324
Dlouhodobé závazky	292	3 007
Krátkodobé závazky	24 011	28 227
Ostatní pasiva	1 688	2 609

Zdroj: Rozvaha podniku

Rozvaha dává přehled o stavu majetku podniku a zdrojích jeho krytí. V následující tabulce je uvedena vertikální analýza aktiv a pasiv rozvahy.

Tabulka 4: Vertikální analýza aktiv a pasiv (v %)

Položka rozvahy /Rok	2007	2008
Celkem aktiva	100	100
Stálá aktiva	30,89	26,76
Oběžná aktiva	69,11	73,24
Zásoby	3,38	3,58
Dlouhodobé pohledávky	1,13	1,92
Krátkodobé pohledávky	58,58	60,6
Krátkodobý finanční majetek	5,48	5,37
Ostatní aktiva	0,54	1,77
Celkem pasiva	100	100
Vlastní kapitál	45,07	42,33
Cizí zdroje	54,93	57,67
Rezervy	0,63	0,54
Dlouhodobé závazky	0,61	5,08
Krátkodobé závazky	50,16	47,65
Ostatní pasiva	3,53	4,40

Zdroj: Vlastní výpočet

Provedená analýza aktiv podniku vypovídá o tom, že aktiva podniku jsou tvořena z velké části oběžným majetkem. Dále mohu konstatovat, že jejich podíl se v čase zvyšuje. Pokud budu hodnotit strukturu oběžných aktiv podrobněji, zjišťuji, že nejvýznamnější složku oběžných aktiv tvoří krátkodobé pohledávky.

Provedená analýza pasiv podniku vypovídá o kapitálové struktuře, tedy z jakých zdrojů majetek vzniká. Ve sledovaných letech převládají cizí zdroje a při podrobnějším hodnocení struktury cizích pasiv jsou to krátkodobé závazky.

7.1.2 Vertikální analýza VZZ

Tabulka 5: Vybrané položky VZZ podniku (v tis.Kč)

Rok	2007	2008
Výnosy celkem	74 148	94 139
Provozní výnosy	74 246	94 271
Finanční výnosy	-98	-133
Mimořádné	0	1
Náklady celkem	68 957	88 610
Provozní náklady	68 990	88 516
Finanční náklady	-33	94
Mimořádné náklady	0	0
Daň z příjmů	1 392	1 486
Výsledek hospodaření	3 799	4 043

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty

Tabulka 6: Vertikální analýza VZZ (v %)

Položka VZZ /Rok	2007	2008
Výnosy celkem	100	100
Provozní výnosy	100,13	100,14
Finanční výnosy	-0,13	-0,14
Mimořádné	0	0
Náklady celkem	93	94,12
Provozní náklady	93,04	94,02
Finanční náklady	-0,04	0,10
Mimořádné náklady	0	0
Daň z příjmů	1,88	1,59
VH	5,12	4,29

Zdroj: Vlastní výpočet

Provedená vertikální analýza VZZ podniku vypovídá o výnosech, nákladech a výsledku hospodaření. Při podrobnějším hodnocení struktury VZZ zjišťuji, že nejvýznamnější složku výnosů a nákladů tvoří provozní náklady a výnosy. Podrobnější analýze nákladů se budu věnovat v kapitole 8.2.

7.1.3 Analýza poměrových ukazatelů

Následující tabulka obsahuje výchozí hodnoty pro výpočet finančních ukazatelů.

Tabulka 7: Výchozí hodnoty pro výpočet ukazatelů (v tis. Kč)

Ukazatel/Rok	2007	2008
Celková aktiva (A)	47 868	59 241
Vlastní kapitál (VK)	21 574	25 074
Čistý zisk (ČZ)	3 799	4 043

Zdroj: Rozvaha, výkaz zisku a ztráty

V následující tabulce jsou uvedeny vybrané ukazatele rentability dosahované podnikem ve sledovaných letech.

Tabulka 8: Vybrané ukazatele rentability (v %)

Ukazatel/Rok	2007	2008
ROA	7,94	6,82
ROE	17,61	16,12

Zdroj: Vlastní výpočet

Při hodnocení ukazatele ROA, připadá v roce 2007 0,0794 Kč zisku na 1 Kč celkových aktiv a v roce 2008 0,0682 Kč. Tento ukazatel posuzuje efektivnost hospodaření s celkovými aktivy. V případě podniku nejsou výsledky uspokojivé a hodnoty ukazatele jsou nízké.

Pokud hodnotím ukazatel ROE v roce 2007, připadá 0,1761 Kč zisku na 1 Kč investovanou do podniku jeho vlastníky, v roce 2008 je to 0,1612 Kč. Závěrem je, že kapitál vložený do společnosti nepřináší vlastníkům očekávaný efekt.

V roce 2008 dochází ke snížení obou sledovaných ukazatelů, což není žádoucí. Toto snížení je způsobeno tím, že zisk se zvyšuje pomaleji než aktiva podniku a vlastní

kapitál. V následující tabulce jsou uvedeny hodnoty ukazatelů ve stavebnictví uveřejněné Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky.

Tabulka 9: Porovnání ukazatelů ROA a ROE podniku s odvětvím (v %)

Rok	2007		2008	
Ukazatel	Podnik	Ukazatel odvětví	Podnik	Ukazatel odvětví
ROA	7,94	7,99	6,82	8,83
ROE	17,61	15,72	16,12	16,97

Zdroj: Vlastní výpočet, <http://www.mpo.cz/dokument43538.html>

Ukazatel ROA se hodnotě v odvětví nejvíce přibližoval v roce 2007. V roce 2008 došlo v podniku k jeho snížení a v odvětví naopak k jeho zvýšení, a proto je ukazatel podniku o 2,01 % nižší, což není uspokojivé.

V roce 2007 ukazatel ROE hodnotu odvětví převyšuje o 1,89 %. V roce 2008 došlo v podniku k jeho snížení a v odvětví naopak ke zvýšení, a proto je ukazatel podniku o 0,85 % nižší.

Závěrem lze konstatovat, že snížením obou ukazatelů v roce 2008 došlo ke snížení využití aktiv a vlastních prostředků podniku, tzn. že aktiva a vlastní prostředky nejsou využívány na plnou kapacitu, a podnik by se tedy měl zamyslet nad tím, zda je schopen kapacitní rezervy vyplnit novými zakázkami.

7.2 Vnitropodnikové účetnictví

7.2.1 Systém vnitropodnikového účetnictví

Podnik pro zajištění vnitropodnikového účetnictví využívá jednookruhové účetní soustavy (viz kapitola 4.3.1). Je založeno na podrobném analytickém členění celého účtového rozvrhu a na systému OKV. OKV je oborový kalkulační vzorec, který je přiřazen ke každému analytickému účtu účtové třídy 5-*Náklady* a 6-*Výnosy*.

Nákladová OKV jsou prvotně dělena podle prvního dvojčíslí, a to na OKV související s přímými náklady a OKV související s náklady režijními, viz tabulka č. 10. Přímé náklady mohou být směřovány pouze na stavební zakázky, které podnik provádí. Tyto náklady lze přesně přiřadit jednotlivým zakázkám. Režijní náklady podnik vynakládá na zabezpečení chodu celého podniku a směřují se na režijní zakázky. Režijní zakázky

jsou vytvořeny z důvodu sledování těchto nákladů pro jednotlivá výrobní střediska, automobily a správní středisko. Dále jsou jednotlivým skupinám OKV přiřazena dvojčíslí, která zajišťují podrobnější dělení dle účelu spotřebovaného materiálu či služby např. 10-24 *Materiál na záruční servis*. Tento ukazatel provází zakázku od jejího vzniku, tedy od sestavení výchozí kalkulace až po uzavření a sestavení výsledné kalkulace po skončení realizace.

Tabulka 10: OKV - náklady

Nákladová OKV			
OKV	Název OKV	OKV	Název OKV
10	Materiál ostatní	50	Výrobní režie
15	Materiál elektroinstalace staveb	52	Technicko – obchodní režie
16	Materiál vysoké napětí	55	Ekonomika a správní režie
17	Materiál slaboproudy	56	Ostatní náklady
20	Mzdy dělníci	57	Mzdy režijní
21	Cestovné a ubytování	59	Daně z příjmů a převodové účty
30	Externí subdodávky		
35	Výroba bez materiálu		
40	Servis		

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví podniku

Tabulka 11: OKV - výnosy

Výnosová OKV	
OKV	Název OKV
60	Výnosy-elektroinstalace
62	Výnosy z prodeje materiálu a zboží
63	Výnosy z ostatních služeb
66	Ostatní výnosy

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví podniku

Další uspořádání vnitropodnikového účetnictví spočívá v číslování zakázek. V podniku jsou zavedeny knihy podle jednotlivých typů staveb, které podnik provádí. Do každé knihy jsou zaváděny zakázky v číselném pořadí. Každé zakázce je přiřazeno číslo střediska, podle toho, který vedoucí je pověřen jejím vedením. Systém uspořádání knih zakázek je nastíněn v tabulce č. 12 a příklad číslování zakázek v tabulce č. 13.

Tabulka 12: Knihy zakázek

Zakázka	Kód	Typ stavby
Přímé	07	Rozvaděče
	08	Rozvaděče – drobné zakázky
	25	Ostatní stavby
	35	Revize
	41	Servis
	50	Ostatní stavby – drobné zakázky
	61	Markety
	66	Služby – zakázky
Režijní	90	Režie
	91	Vozidla

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví podniku

Tabulka 13: Příklad číslování zakázek

Zakázka			Č.střediska
61-	001-	1	10-24
Typ stavby: Market	Pořadí zakázky v dané knize	Etapa	p.Novák

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví podniku

Zakázky se dělí v této struktuře z důvodu vnitropodnikového sledování jednotlivých typů zakázek. Tyto podklady podnik využívá k hodnocení své obchodní činnosti.

Každý pohyb na účtu nákladů a výnosů je přiřazen nákladovému středisku i zakázce a ovlivňuje jak výsledek hospodaření vnitropodnikového střediska, tak i zakázky. Výhodou je, že lze sledovat zvlášť jednotlivé zakázky i jednotlivá nákladová střediska. Nutností pro fungování tohoto systému k potřebné analýze dat je nastavení výstupů z finančního účetnictví. Mezi ně patří hlavně sestavy, které lze nastavit podle potřeb konkrétního uživatele. Informace v sestavě lze seřadit podle jednotlivých účtů, divizí, vnitropodnikových středisek nebo zakázek.

Dle mého názoru je zavedený vnitropodnikový systém přehledný a lze z něj poměrně jednoduchým způsobem získat potřebné informace, proto tedy splňuje požadavky na řízení firmy s cílem jejího dalšího rozvoje. Dále si myslím, že podnik by měl těchto informací více využívat v oblasti řízení, a tak zvyšovat svou konkurenceschopnost.

7.2.2 Specifické účetní případy

Pozastávky

Pozastávka je zádržné dohodnuté ve smlouvě o dílo. Slouží jako záruka za kvalitu provedeného díla. Pokud se na díle vyskytnou vady, může tuto záruku objednatel použít na odstranění těchto vad. Podnik pozastávky sjednává ve všech smlouvách o dílo, a to ve výši 10 % z celkové ceny za dílo bez DPH. První polovina pozastávky, tj. 5 %, je splatná po předání a převzetí díla bez vad a nedodělků - pozastávky v průběhu díla. Druhá polovina pozastávky je splatná až po uplynutí záruční doby. Ta je sjednávána na 60 měsíců. Podnik má pro účtování pozastávek u faktur vydaných vyhrazeny tyto účty *31500-Pozastávka v průběhu díla* a *31510-Pozastávka 5 let*. Pro účtování pozastávek u faktur přijatých jsou vyhrazeny účty *32512-Pozastávky v průběhu díla*, *32510-Subdodavatelé pozastávka 5 let*.

Příklad účtování pozastávky u vydané faktury:

Č.	Účetní operace	Částka (Kč)	MD	D
1.	Vystavení daňového dokladu			
	Celková pohledávka	1 090 000,-	311	
	DPH	190 000,-		343
	Tržba	1 000 000,-		6..
2.	Pozastávka v průběhu díla	50 000,-	31500	
3.	Pozastávka – 5 let	50 000,-	31510	

Příklad účtování pozastávky u přijaté faktury:

Č.	Účetní operace	Částka (Kč)	MD	D
1.	Přijetí daňového dokladu			
	Celkový závazek	1 090 000,-		321
	DPH	190 000,-	343	
	Náklad	1 000 000,-	5..	
2.	Pozastávka v průběhu díla	50 000,-		32512
3.	Pozastávka – 5 let	50 000,-		32510

V následující tabulkách jsou zobrazeny výše poskytnutých a přijatých pozastávek v průběhu díla a pozastávek dlouhodobých.

Tabulka 14: Přehled poskytnutých pozastávek odběratelům (v Kč)

Rok	Pozastávka	Částka	Uhrazené k 31.12.07	Zůstatek k 31.12.07
2007	v průběhu díla	388 646,40	346 737,-	41 909,40
	dlouhodobá	388 646,40	0,-	388 646,40
			Uhrazené k 31.12.08	Zůstatek k 31.12.08
2008	v průběhu díla	626 522,40	454 737,20	213 694,60
	dlouhodobá	626 522,40	0,-	1 015 168,80

Zdroj: Hlavní kniha

Pozastávky v průběhu díla se vykazují v rozvaze do krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů (C.III.1) a pozastávky dlouhodobé do dlouhodobých pohledávek z obchodních vztahů (C.II.1).

Tabulka 15: Pozastávky přijaté od subdodavatelů (v Kč)

Rok	Pozastávka	Částka	Uhrazené k 31.12.07	Uhrazené k 31.12.07
2007	v průběhu díla	280 897,09	248 735,-	32 162,09
	dlouhodobá	280 897,09	0,-	280 897,09
			Uhrazené k 31.12.08	Uhrazené k 31.12.08
2008	v průběhu díla	657 167,95	405 303,25	284 026,79
	dlouhodobá	657 167,95	0,-	938 065,04

Zdroj: Hlavní kniha

Pozastávky v průběhu díla jsou vykazovány v rozvaze do krátkodobých závazků z obchodních vztahů (B.III.1) a pozastávky dlouhodobé do dlouhodobých závazků z obchodních vztahů (B.II.1).

Skonto

Skonto je sleva z prodejní ceny při zaplacení faktury před její splatností. Je poskytováno na základě smlouvy o dílo, kde je sjednána výše sazby skonta udaná v procentech a také splatnost faktury, při které je možno tohoto skonta využít. Ve většině případů je skonto poskytováno ve výši 2 % při zaplacení faktury do 30 dní, splatnost faktury při nevyužití skonta je 45 dní.

Pokud podnik tohoto skonta využije, je u přijatých faktur účtováno na vrub nákladového účtu 56891-Skonto u přijatých faktur se záporným znaménkem. Pokud skonto uplatní odběratel, je účtováno ve prospěch účtu 66810-Uplatnění skont také se záporným znaménkem. Skonta jsou na základě SOD odúčtována interním dokladem, a jelikož se jedná o platební podmínku, nejsou předmětem DPH. Skonta ovlivňují finanční náklady a výnosy podniku. O využití skonta rozhoduje finanční oddělení podniku, a proto není skonty ovlivňován výsledek hospodaření jednotlivých zakázek.

Příklad účtování:

Č.	Účetní operace	MD	D
1.	Odúčtování skonta u přijaté faktury	-56891	-321
2.	Odúčtování skonta u vydané faktury	-311	-66810

Přepočtená ekvivalentní úroková sazba:

$$EÚS = 2/15 \cdot 360 = 48 \%$$

Dostupnost provozních úvěrů je individuální a je podmíněna více faktory, např. bonitou klienta nebo právní formou podnikání. V praxi se úroková sazba u úvěrů splatných do 1 roku pohybuje v rozmezí 7 – 12 % .

Přepočtená ekvivalentní úroková sazba je za daných podmínek vyšší než úroková sazba bankovního úvěru, a proto je pro podnik výhodné skonta využít a z poskytnutého bankovního úvěru obchodní úvěr uhradit.

V tabulce č. 16 je uvedena celková výše skont uplatněných podnikem vůči dodavatelům a výše skont, které uplatnili odběratelé.

Tabulka 16: Skonta (v Kč)

Skonto/Rok	2007	2008
Skonto uplatněné podnikem	78 807,30	114 000,-
Skonto uplatněné odběrateli	98 516,60	276 436,33

Zdroj: Hlavní kniha

Skonto, které uplatnil podnik v roce 2008, se oproti roku 2007 zvýšilo pouze o 44,66 %. Skonto uplatněné odběrateli se v roce 2008 zvýšilo oproti roku 2007 o 180,60 %. Z výše uvedeného vyplývá, že podnik by měl více uplatňovat skonta, protože za daných podmínek je to pro podnik velice výhodné.

8. Analýza zakázek

8.1. Počet realizovaných zakázek

Tabulka 17: Počet realizovaných zakázek ve sledovaných letech

Typ zakázky	Typ stavby	2007	2008
nad 100 tis.	Markety	3	19
	Služby	2	3
	Rozvaděče	20	4
	Ostatní stavby	0	7
Drobné	Servis	147	140
	Revize	82	54
	Rozvaděče	21	42
	Ostatní stavby	19	37
Celkem		294	306

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví

Objem realizovaných zakázek ve sledovaných letech zůstává v podstatě stejný. Do staveb Markety se zařazují zakázky prováděné na obchodních domech a obchodních centrech, stavby Služby zahrnují práce prováděné v restauracích, sportovních a zábavních centrech. Stavby Rozvaděče jsou dodávky rozvaděčů a jejich montáže. Ostatní stavby zahrnují zakázky na bytových domech a jiné, které nelze zařadit do výše uvedených. Servis tvoří stavby, na kterých se provádějí opravy elektroinstalací, stavby Revize zahrnují pravidelné revize na elektrických zařízeních.

8.2 Analýza nákladů

Proto, abych mohla provést potřebnou analýzu zakázky, musím nejdříve provést analýzu nákladů.

Tabulka 18: Dělení nákladů dle VZZ (v tis.Kč)

Rok	2007	2008
Náklady celkem	68 957	88 610
Provozní náklady	68 990	88 516
Finanční náklady	-33	94
Mimořádné náklady	0	0

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty

Tabulka 19: Vertikální analýza nákladů (v %)

Rok	2007	2008
Náklady celkem	100	100
Provozní náklady	100,05	99,89
Finanční náklady	-0,05	0,11
Mimořádné náklady	0	0

Zdroj: Vlastní výpočet

Celkové náklady podniku tvoří náklady provozní, finanční a mimořádné. Po provedené vertikální analýze zjišťuji, že ve sledovaných letech tvoří nejvýznamnější složku nákladů náklady provozní.

V následující tabulce jsou rozděleny celkové náklady na přímé a nepřímé v absolutních hodnotách ve sledovaných letech.

Tabulka 20: Přímé a režijní náklady (v Kč)

Typ nákladů	2007	2008
Náklady celkem	68 957 049,34	88 610 201,65
Přímé náklady	49 032 305,22	62 640 796,45
Režijní náklady	19 924 744,12	25 969 405,20

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví

Přímé náklady jsou náklady, které podnik skutečně vynaložil na realizaci zakázek, kdežto režijní náklady jsou náklady, které jsou nutné pro chod podniku. Tyto náklady jsou na základě zvolené rozvrhové základny rozvrhovány na zakázky.

Tabulka 21: Vertikální analýza přímých a režijních nákladů (v %)

Typ nákladů	2007	2008
Náklady celkem	100	100
Přímé náklady	71,11	70,69
Režijní náklady	28,89	29,31

Zdroj: Vlastní výpočet

Z vertikální analýzy celkových nákladů vyplývá, že v obou letech jsou hlavní složkou nákladů náklady přímé. Podíl režijních nákladů se oproti roku 2007 zvedl, což není žádoucí, protože snahou podniku by mělo být jejich snižování.

Tabulka 22: Dělení režijních nákladů (v Kč)

Typ nákladů	2007	2008
Režijní náklady celkem	19 924 744,12	25 969 405,20
Výrobní režie	9 294 544,61	12 569 463,47
Správní režie	10 630 199,51	13 399 941,73

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví

Z tabulky č. 22 je patrné, že ve sledovaných letech převažuje správní režie. Do nákladů správní režie jsou zahrnovány mzdy managementu a technicko - hospodářských pracovníků, dále náklady na provoz automobilů a telefonů, které užívají pracovníci tohoto střediska, nájemné kanceláří, rozpočítané dle plochy připadající správnímu středisku, a kancelářské potřeby spotřebované tímto střediskem atd. Dále dle rozhodnutí vedení nese správní středisko náklady, jako jsou - odpisy, finanční náklady, právní služby, služby daňových poradců aj., za celý podnik, tzn., že tyto vynaložené náklady nejsou dále rozpočítávány na jednotlivá výrobní střediska.

Tabulka 23: Vertikální analýza režijních nákladů (v %)

Typ nákladů	2007	2008
Režijní náklady celkem	100	100
Výrobní režie	46,65	48,40
Správní režie	53,35	51,60

Zdroj: Vlastní výpočet

Z tabulky č. 23 je patrné, že ve sledovaných letech převažuje správní režie. Z vertikální analýzy vyplývá, že v roce 2008 došlo ke snížení podílu správní režie a zvýšení podílu výrobní režie o 1,75 %.

8.3 Analýza zakázky – kalkulace výrobní a správní režie

Dotazem v podniku jsem zjistila, že výrobní a správní režii kalkulují na základě plánové kalkulace, přírážkovou metodou. Vzhledem k tomu, že mi management společnosti nesdělil, jakým způsobem jsou stanoveny sazby pro jednotlivé režie, rozhodla jsem se pro vlastní analýzu, abych zjistila oprávněnost výše sazeb jednotlivých

režíí kalkulovaných podnikem. Analýza bude provedena na podkladě uzavřeného účetního období (2007), a bude tedy vycházet ze skutečných výsledků podniku.

Rozhodnutím managementu byly sazby jednotlivých režíí stanoveny pro všechna střediska následovně:

Výrobní režie - 15,57 %

Správní režie - 18,78 %

Zisková marže - výše ziskové marže je ovlivňována více faktory, např. typem zakázky, jejím objemem, druhem dodávek, jednáním se zákazníkem. Vzhledem k těmto faktorům budu uvažovat stejnou výši, kterou kalkuloval podnik.

Následující tabulka č. 24 obsahuje údaje potřebné pro výpočet:

Tabulka 24: Potřebné podklady pro výpočet (v tis.Kč)

Položky pro výpočet	2007
Přímé náklady podniku celkem	49 032
Výrobní režie celkem	9 295
Správní režie celkem	10 630

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví

Výpočet:

$$\text{Výrobní režie (\%)} = \frac{9\,295}{49\,032} = 18,96 \%$$

$$\text{Správní režie (\%)} = \frac{10\,630}{49\,032} = 21,68 \%$$

Pokud porovnám jednotlivé výše sazeb režíí, zjišťuji, že jsou velice nepřesné. U výrobní režie je sazba nižší o 3,39 % a u správní režie je nižší o 2,9 %.

Jelikož si myslím, že stanovení jedné sazby výrobní a jedné sazby správní režie je pro kalkulace všech zakázek nevhodné, rozhodla jsem se pro postup, který tyto sazby stanoví pro jednotlivá střediska. Navržený postup bude více využívat podkladů z vnitropodnikového účetnictví, ve kterém lze přesně přiřadit náklady výrobní režie

jednotlivým střediskům. Sazbu správní režie stanovím dle výkonů jednotlivých středisek.

Abych mohla tuto analýzu provést, musela jsem získat následující údaje o výrobním středisku, které realizovalo vybranou zakázku. Tyto údaje obsahuje tabulka č. 25:

Tabulka 25: Potřebné podklady pro výpočet (v tis.Kč)

Položky pro výpočet	2007
Přímé náklady střediska	25 149
Náklady výrobní režie střediska	4 340
Výnosy střediska	35 534
Výnosy podniku celkem	74 148
Správní režie za celý podnik	10 630

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví

8.3.1 Výpočet

$$1) \text{ Správní režie střediska (\%)} = \frac{35\,534}{74\,148} * 100 = 47,92 \%$$

$$2) \text{ Správní režie střediska (Kč)} = 10\,630 * 47,92 \% = 5094 \text{ Kč}$$

$$3) \text{ Výrobní režie (\%)} = \frac{4\,340}{25\,149} = 17,26 \%$$

$$\text{Správní režie (\%)} = \frac{5\,094}{25\,149} = 20,26 \%$$

Dle mého výpočtu vyšlo, že zakázky tohoto výrobního střediska, by měly být kalkulovány následovně:

Výrobní režie střediska : 17,26 %

Správní režie střediska : 20,26 %

Podle uvedeného postupu budou výše sazeb jednotlivých režii přesněji přiřazeny jednotlivým výrobním střediskům, dále bude tento postup nutit jednotlivá střediska snižovat jejich výrobní režii a také bude lépe vyhovovat potřebám řízení.

V tabulce č. 26 jsou uvedeny přímé náklady zakázky, u které provedu analýzu režii:

Tabulka 26: Přímé náklady zakázky (v Kč)

Název OKV	OKV	Přímé náklady zakázky
Materiál EI ostatní pomocný	15-11	84 990,23
Materiál EI uzemnění	15-30	6 463,52
Materiál trubky,krabice, lišty	15-32	21 557,79
Materiál kabelové konstrukce	15-40	50 791,09
Materiál EI kabely, vodiče, šňůry	15-50	172 080,72
Materiál vypínače, zásuvky	15-60	5 102,74
Materiál svítidla vč. zdrojů	15-70	79 043,90
Rozvaděče	15-81	236 465,-
Materiál celkem		656 494,99
Externí subdodávka silnoprůd	30-21	267 914,68
Externí UPS	30-24	123 950,-
Externí doprava, práce jeřábem	30-28	24 540,-
Pronájem lešení, plošiny	30-29	174 060,48
Externí EPS	30-32	141 319,99
Externí měření a regulace	30-34	455 938,-
Externí ozvučení	30-39	81 396,33
Externí hromosvod a uzemnění	30-40	53 922,-
Pronájem buňky, kontejnery, WC	30-42	34 402,-
Projekty, technická pomoc	35-30	28 840,-
Celkem za služby		1 386 283,48
Celkem přímé náklady		2 042 778,47

Zdroj: Kalkulace podniku

8.3.2 Kalkulace režii k přímým nákladům

Při kalkulaci budu uvažovat stejný kalkulovaný zisk, aby nedocházelo k dalšímu zkreslení.

Tabulka 27: Kalkulace režii dle podniku a dle výpočtu

Kalkulované položky	Výrobní a správní režie dle podniku		Výrobní a správní režie dle výpočtu	
	Hodnota (%)	Částka (Kč)	Hodnota (%)	Částka (Kč)
Přímé náklady zakázky		2 042 778,47		2 042 778,47
Režie výrobní	15,57	318 060,61	17,26	352 583,56
Vlastní náklady výroby		2 360 839,08		2 395 362,03

Režie správní	18,78	383 633,80	20,26	413 866,92
Vlastní náklady výkonu	2 744 472,88		2 809 228,95	
Zisková marže	4,32	118 561,23	4,32	121 358,69
Celkem cena pro odběratele	2 863 034,11		2 930 587,64	

Zdroj: Vlastní výpočet

Podnik kalkuluje výrobní režii nižší o 1,69 % a správní režii o 1,48 %. Pokud by sazby režii byly kalkulovány na podkladě mého výpočtu, musela by cena pro zákazníka při zachování výše ziskové marže být vyšší o 67 553,53 Kč.

8.3.3 Výsledná kalkulace zakázky po její realizaci

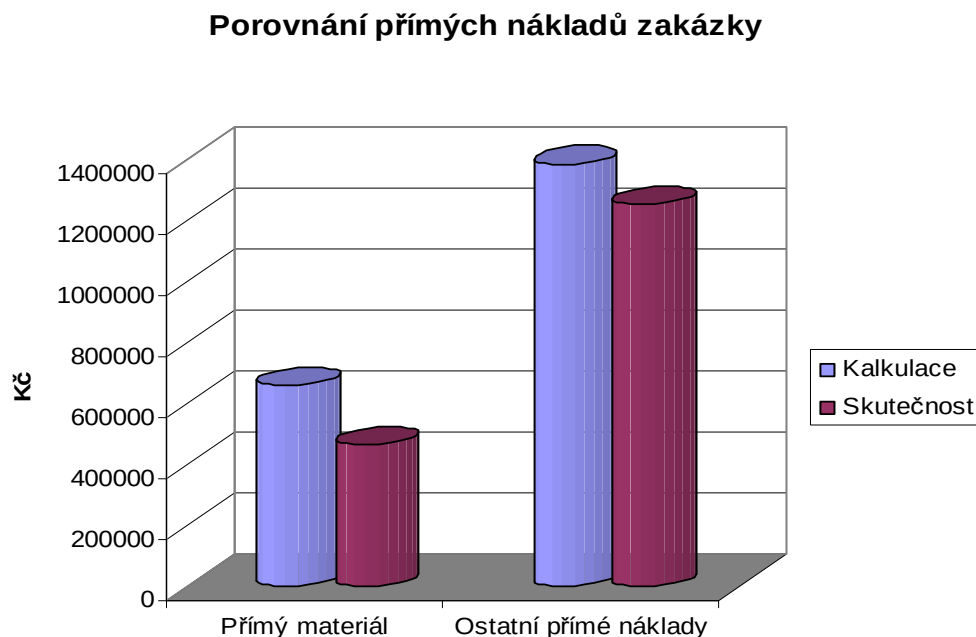
Tabulka 28: Výsledná kalkulace zakázky (v Kč)

VZZ	Náklady	Výnosy
Přímý materiál celkem	463 695,14	
Ostatní přímé náklady celkem	1 255 301,51	
Přímé náklady celkem	1 718 996,65	
Výrobní režie (17,26 %)	296 698,82	
Správní režie (20,26 %)	348 268,72	
Náklady celkem	2 363 964,19	
Výnosy		2 863 034,11
HV zakázky - zisk	499 069,92	

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví

Zisku na zakázce bylo dosaženo tím, že skutečné přímé náklady jsou podstatně nižší než původně kalkulované. To mohlo být způsobeno tím, že podnik byl schopen vstupy získat daleko levněji, než původně očekával. Porovnání přímých nákladů zobrazuje následující graf č. 1.

Graf 1: Porovnání přímých nákladů - kalkulace, skutečnost

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví

Podnik na přímém materiálu ušetřil 192 799,85 Kč a na ostatních přímých nákladech 130 981,97 Kč, což znamená, že i při kalkulaci vyšší sazby výrobní a správní režie, kterou jsem vyčíslila na podkladě roku 2007, je dosaženo na této zakázce zisku.

Při tvorbě cen pro konečného zákazníka společnost postupuje tak, že ke kalkulovaným vlastním nákladům výkonu kalkulují ziskovou marži, v závislosti na cenách konkurence, kdy ale taková marže musí být dle interních rozhodnutí managementu ve výši minimálně 4 %. Je zřejmé, že při minimální výši cenové přírážky 4 % nad úroveň vlastních nákladů výkonu bude mít přesnost stanovení správní a výrobní režie výrazný vliv na správné stanovení smluvní ceny pro zákazníka. V případě, kdy by odchylka od poměru správní a výrobní režie činila více než 4% body (respektive společnost by kalkulovala se správní a výrobní režií o více než 4% body nižší, než je realita), pak by již v samotném výběrovém řízení nabízela zákazníkovi cenu zakázky, na které by nerealizovala zisk. Z toho důvodu pokládám přesnost určení správní a výrobní režie za podstatné. Dle mého názoru by společnost měla nejen

důsledně vycházet při stanovení režíí z reality předešlého uzavřeného období, ale použitím navrženého postupu, kalkulace režíí zpřesňovat pro jednotlivá výrobní střediska. Takový postup by měl management společnosti zavést do praxe a pravidelně kontrolovat jeho dodržování. Jedině tak bude společnost schopna flexibilně a správně reagovat na změny vnějšího i vnitřního prostředí.

Závěrem lze říci, že výhodou tohoto postupu je nejen přesnější stanovení sazeb režíí pro jednotlivá výrobní střediska, ale také větší využití vnitropodnikového účetnictví, které je vhodně uspořádané, a proto lze podklady pro výpočet, po nastavení potřebných výstupů, snadno získat.

8.3.4 Vnitropodniková směrnice

Vzhledem k tomu, že v podniku neexistuje žádná vnitropodniková směrnice, která by upravovala kalkulaci výrobní a správní režie, tuto směrnici vytvořím.

Návrh vnitropodnikové směrnice pro kalkulace výrobní a správní režie

Tato směrnice upravuje kalkulaci výrobní a správní režie na jednotlivá výrobní střediska podniku.

Podklady:

Tabulka 29: Podklady pro výpočet

Přímé náklady střediska
Náklady výrobní režie střediska
Výnosy střediska
Výnosy podniku celkem
Správní režie za celý podnik

Zdroj: Vnitropodnikové účetnictví

Po sestavení roční účetní závěrky připraví výše uvedené podklady v potřebné struktuře finanční oddělení, které je předá na technické oddělení. To provede výpočet dle následujícího postupu.

Postup výpočtu:

1) Stanovení % správní režie dle výkonů střediska.

$$\text{Správní režie střediska}_{n-1} (\%) = \frac{\text{výnosy střediska}_{n-1}}{\text{výnosy celkem}_{n-1}} * 100$$

2) Stanovení hodnoty správní režie pro jednotlivá výrobní střediska .

$$\text{Správní režie střediska}_{n-1} (\text{Kč}) = \text{správní režie celkem}_{n-1} * \text{správní režie střediska}_{n-1} (\%)$$

viz bod 1)

3) Stanovení % výrobní režie a správní režie na následující období, kde zvolená rozpočtová základna jsou přímé náklady výrobního střediska.

$$\text{Výrobní režie}_n (\%) = \frac{\text{výrobní režie střediska}_{n-1}}{\text{přímé náklady střediska}_{n-1}} * 100$$

$$\text{Správní režie}_n (\%) = \frac{\text{správní režie střediska}_{n-1}}{\text{přímé náklady střediska}_{n-1}} * 100$$

n = rok, pro který stanovuji % výrobní a správní režie

Zakázky jednotlivých výrobních útvarů budou kalkulovány se stanovenými výrobními a správními režiiemi na podkladě této směrnice.

8.4 Pohledávky a závazky z obchodních vztahů

8.4.1 Pohledávky z obchodních vztahů krátkodobé

Tabulka 30: Pohledávky z obchodních vztahů (v tis.Kč)

Rok	2007	2008
Pohledávky celkem	28 832	35 920
Pohledávky do splatnosti	23 178	26 058
Pohledávky po splatnosti do 180 dnů	4 657	8 483
Pohledávky po splatnosti nad 180 dnů	347	1 379

Zdroj: Finanční účetnictví

Ze struktury pohledávek z obchodních vztahů je patrné, že nejvýznamnější složkou jsou samozřejmě pohledávky do splatnosti. Ale méně uspokojivé je to, že dochází ke zvyšování pohledávek po splatnosti do 180 dnů, ale i pohledávek po splatnosti nad 180 dnů.

Tvorba opravných položek

Tabulka 31: Opravné položky (v tis.Kč)

Rok	2007	2008
Zůstatek k 1.1	0	347
Tvorba	347	0
Zúčtování	0	197
Zůstatek	347	150

Zdroj: Finanční účetnictví

V roce 2007 podnik vytvořil k pochybným pohledávkám 100 % opravnou položku ve výši 347 tis. Kč (20 % daňová a 80 % účetní opravná položka). Během roku 2008 došlo k rozpuštění opravných položek ve výši 197 tis. Kč, z důvodu jejich uhrazení. V roce 2008 nevytvořil opravnou položku žádnou. Pokud by podnik pokračoval v metodice započaté v roce 2007 a dodržoval zásadu opatrnosti, měla být v roce 2008 vytvořena opravná položka ve výši 1 229 tis. Kč. To by mělo vliv na výši výsledku hospodaření před zdaněním, který by byl nižší, a to $5\,529 - 1\,229 = 4\,300$ tis. Kč.

8.4.2 Pohledávky z obchodních vztahů dlouhodobé

Tyto pohledávky jsou zcela tvořeny pozastávkami z provedení díla, jejichž problematika byla řešena v kapitole 7.2.2.

8.4.3 Závazky z obchodních vztahů krátkodobé

Tabulka 32: Závazky z obchodních vztahů (v tis.Kč)

Rok	2007	2008
Závazky celkem	19 577	25 721
Závazky do splatnosti	17 780	22 389
Závazky po splatnosti do 180 dnů	1 758	3 198
Závazky po splatnosti nad 180 dnů	39	134

Zdroj: Finanční účetnictví

Struktura závazků z obchodních vztahů je obdobná jako struktura pohledávek. Nejvýznamnější složkou jsou závazky do splatnosti. Závazky po splatnosti do 180 dnů i závazky po splatnosti nad 180 dnů se také zvyšují.

8.4.4 Závazky z obchodních vztahů dlouhodobé

Tyto závazky jsou zcela tvořeny pozastávkami z provedení díla, jejichž problematika byla řešena v kapitole 7.2.2.

Závěrem lze říci, že řízení pohledávek a závazků je jednou z důležitých činností podniku. Z tabulky č. 30 je patrné, že pohledávky po splatnosti se zvyšují. Toto zvyšování není příznivé, protože ovlivňuje platební schopnost podniku. Z toho důvodu dochází k růstu závazků po splatnosti, viz tabulka č. 32. Zhoršená platební schopnost podniku může způsobit neshody s dodavateli a v krajním případě i ukončení spolupráce. Vzhledem k tomu by podnik měl přijmout určitá opatření, která se týkají pečlivého výběru odběratelů a zejména využívat informací o jejich platební schopnosti. Dále by se měl více zabývat činnostmi spojenými s upomínáním a vymáháním pohledávek.

9. Analýza výsledků

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat stavební zakázku z pohledu kalkulace výrobní a správní režie. Informace pro zpracování této práce byly čerpány z účetních výkazů podniku, z vnitropodnikového účetnictví a literatury. Pro analýzy byla použita data podniku za období 2007 a 2008.

Pro ekonomickou charakteristiku podniku jsem vybrala ukazatele rentability ROA a ROE. V roce 2007 se ukazatel ROA shoduje s výší ukazatele v odvětví. Ukazatel ROE je v porovnání s odvětvím vyšší o 1,89 %. V roce 2008 došlo v podniku ke snížení obou ukazatelů, v odvětví naopak k jejich zvýšení. Snížení je způsobeno tím, že zisk se zvyšuje pomaleji než aktiva a vlastní kapitál. Z toho vyplývá, že aktiva a vlastní prostředky nejsou využity na plnou kapacitu, a podnik by se měl zamyslet nad tím, zda je schopen kapacitní rezervy vyplnit novými zakázkami.

Jednou z nejdůležitějších oblastí řízení podniku je řízení nákladů a jejich minimalizace. Sledování nákladů je důležité na všech stupních výroby a poskytuje nezastupitelné informace pro rozhodování managementu. Z tohoto důvodu musí být vnitropodnikové účetnictví vedeno v takové struktuře, aby bylo možné jednoduchým způsobem zajistit potřebné informace, které jsou požadované vedoucími pracovníky. Vnitropodnikový systém zavedený v podniku je přehledný a lze z něj poměrně jednoduchým způsobem získat potřebné informace, proto tedy splňuje požadavky na řízení firmy s cílem jejího dalšího rozvoje. Za hlavní výhodu považuji možnost sledovat náklady na jednotlivá výrobní střediska, ale také na jednotlivé zakázky.

Analýzu nákladů jsem zaměřila na rozčlenění celkových nákladů na přímé a režijní náklady. Režijní náklady poté rozdělují na náklady výrobní a správní. Z provedené analýzy jsem zjistila, že v roce 2008 dochází ke zvýšení nákladů přímých i režijních. Přímé náklady se zvýšily o 13 608 tis. Kč a režijní náklady se zvýšily o 6 045 tis. Kč. Z vertikální analýzy dále vyplývá, že dochází k mírnému zvýšení režijních nákladů a to o 0,42 %, což není žádoucí, protože snahou podniku by mělo být jejich snižování.

Z podrobné analýzy režijních nákladů lze konstatovat, že ve sledovaných letech převládají náklady správní režie. Výsledky analýzy nákladů byly použity k následné analýze zakázky.

Analýzu stavební zakázky jsem provedla na podkladě uzavřeného účetního období 2007. Porovnáním jednotlivých režii jsem zjistila, že podnik kalkuluje výrobní režii o 3,39 % nižší a správní režii o 2,9 % nižší. Z provedené analýzy vyplývá, že v podniku jsou nepřesně stanovené výše sazeb jednotlivých režii, což ovlivňuje výši ceny pro zákazníka. Z tohoto důvodu se domnívám, že výpočet výše sazby režii by měl vycházet z reálných výsledků, kterých podnik dosáhl v předešlém uzavřeném období, a tím předcházet situacím, kdy by zákazníkovi byla nabízena cena zakázky, na které by podnik nerealizoval zisk. Vzhledem k vhodnému uspořádání vnitropodnikového účetnictví, jsem navrhla postup výpočtu sazeb jednotlivých režii, který tyto sazby stanoví pro jednotlivá výrobní střediska. Tím jednak dojde k lepšímu využití vnitropodnikového účetnictví, kde lze přesně zjistit výši nákladů výrobní režie jednotlivých středisek a také ke zvýšení snahy výrobních středisek snižovat jejich náklady. Správní režie bude přiřazena jednotlivým výrobním střediskům podílem výnosů daného střediska na celkových výnosech. Tento postup nejen zpřesní sazby jednotlivých režii, ale také přispěje ke zvýšení efektivnosti řízení nákladů.

Analýza pohledávek a závazků z obchodních vztahů byla provedena dle kritéria splatnosti, a to pohledávky a závazky do splatnosti, po splatnosti do 180 dnů a po splatnosti nad 180 dnů. Pohledávky po splatnosti do 180 dnů se zvýšily oproti roku 2007 o 3 826 tis. Kč a pohledávky po splatnosti nad 180 dnů o 1 032 tis. Kč. Zvyšování pohledávek z obchodních vztahů po splatnosti samozřejmě ovlivňuje platební schopnost podniku, a proto dochází také ke zvyšování závazků z obchodních vztahů. U závazků po splatnosti do 180 dnů toto zvýšení činí 1440 tis. Kč a u závazků po splatnosti nad 180 dnů 95 tis. Kč. Z výše uvedeného vyplývá, že by podnik měl přijmout určitá opatření, která se týkají pečlivého výběru odběratelů a zejména využívat informací o jejich platební schopnosti. Dále by se měl více zabývat činnostmi spojenými s upomínáním a vymáháním pohledávek.

10. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo analyzovat stavební zakázku z pohledu kalkulace výrobní a správní režie. Informace pro zpracování této práce byly čerpány z účetních výkazů podniku, z vnitropodnikového účetnictví a literatury. Teoretická i praktická část této bakalářské práce byly zpracovány pomocí počítačové techniky s využitím programů Microsoft Word a Microsoft Excel.

Z provedené analýzy zakázky vyplývá, že podnik nepřesně stanovuje sazby výrobní a správní režie. A proto si myslím, že by společnost měla nejen důsledně vycházet při stanovení režii z reality předešlého uzavřeného období, ale použitím navrženého postupu kalkulace režii zpřesnit pro jednotlivá výrobní střediska, a tím zvýšit efektivitu řízení nákladů.

Obecně je stavebnictví specifický obor, který se od průmyslové výroby liší hlavně několika zvláštnostmi. Stavební výroba je v podstatě kusová. Na staveništi vzniká jeden stavební objekt, pro který je nutno vypracovat samostatný projekt, rozpočet, plán výstavby a postup práce. Stavebnictví je závislé na povětrnostních podmínkách, které ovlivňují zejména v zimě provádění některých činností. Vyznačuje se delším výrobním cyklem, který může trvat u velkých projektů i déle než jeden rok.

Smluvní vztahy jsou součástí každodenního života podniku. Jejich správné definování ve smlouvách je počátkem úspěchu a spokojenosti obou smluvních stran. Na druhé straně, špatné uzavření smlouvy může mít dalekosáhlé následky, a to nejen finanční, ale také může mít negativní dopad na pověst podniku a jeho další obchodní příležitosti. Dnes je běžnou praxí využívat v této oblasti právních služeb, jejichž snahou je tyto negativní dopady minimalizovat a zajistit tak bezproblémový průběh realizace díla.

11. Summary

The topic of my Bachelor work is The Analysis of orders in terms of financial accountancy and in-house accountancy. The theoretical part deals with different areas of financial and in-house accountancy, which is closely related to the production of the firm. In the practical part of my Bachelor work there is analyzed the contract in perspective of production and administrative expenses. I also analyzed the active debts and liabilities of business relationships. I found the sources for this work in the financial statements, in - house accountancy of firm and in specialized publications.

The analysis revealed inaccuracies in the amount of calculated rates of separate expenses and on the basis of this findings I propose a calculation procedure based on the reality of previous reporting period closed.

Key words

Analysis, financial accountancy, in-house accountancy, production and administrative expenses.

Téma této bakalářské práce je Analýza zakázek v rámci finančního a vnitropodnikového účetnictví. V teoretické části bakalářské práce jsou popsány jednotlivé oblasti finančního a vnitropodnikového účetnictví, které úzce souvisí s výrobní činností podniku. V praktické části této bakalářské práce jsem provedla analýzu zakázky z pohledu rozvrhování výrobní a správní režie. Dále jsem provedla analýzu pohledávek a závazků z obchodních vztahů. Informace pro zpracování této práce byly čerpány z výkazů podniku, vnitropodnikového účetnictví a odborné literatury.

Provedená analýza odhalila nepřesnosti ve výši kalkulovaných sazeb jednotlivých režii a na základě tohoto zjištění, jsem navrhla postup výpočtu, který vychází z reality předešlého uzavřeného účetního období.

Klíčová slova

Analýza, finanční účetnictví, vnitropodnikové účetnictví, výrobní a správní režie.

12. Přehled použité literatury

1. KOVALÍKOVÁ, H. *Vnitřní směrnice pro podnikatele*. 4. aktualizované vyd. Olomouc: Anag, 2006. 223 s. ISBN 80-7263-345-7.
2. KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 13. aktualizované vyd. Praha: Polygon, 2003. 415 s. ISBN 80-7273-084-3.
3. LANDA, M., POLÁK, M. *Ekonomické řízení podniku*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2008. 198 s. ISBN 978-80-251-1996-9.
4. LOUŠA, F. *Vnitropodnikové směrnice v účetnictví*. 2. přepracované vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. 108 s. ISBN 80-247-0524-9.
5. PRAŽÁK, Z. *Smlouva o dílo*. Praha: Linde Praha, 2003. 253 s. ISBN 80-7201-447-1.
6. RYNEŠ, P. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*. 8. aktualizované vyd. Olomouc: Anag, 2008. 959 s. ISBN 978-80-7263-437-8.
7. SVOBODA, J. *Finanční účetnictví*. [online].[cit.2010 – 02 – 09]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www2.zf.jcu.cz/~svoboda/>>.
8. SYNEK, M. a kol. *Podniková ekonomika*. 3. přepracované a aktualizované vyd. Praha: C.H.Beck, 2002. 479 s. ISBN 80-7179-736-7.
9. VALACH, J. a kol. *Finanční řízení podniku*. Praha: Ekopress, 1999. 324 s. ISBN 80-86119-21-1.

13. Seznam tabulek, grafů a obrázků

Tabulky:

Tabulka 1: Všeobecný kalkulační vzorec

Tabulka 2: Návrh podnikové směrnice pro oběh dokladů - pro analyzovanou problematiku

Tabulka 3: Rozvaha podniku se zaměřením na oběžný majetek a cizí zdroje

Tabulka 4: Vertikální analýza aktiv a pasiv

Tabulka 5: Vybrané položky VZZ podniku

Tabulka 6: Vertikální analýza VZZ

Tabulka 7: Výchozí hodnoty pro výpočet ukazatelů

Tabulka 8: Vybrané ukazatele rentability

Tabulka 9: Porovnání ukazatelů ROA a ROE podniku s odvětvím

Tabulka 10: OKV - náklady

Tabulka 11: OKV - výnosy

Tabulka 12: Knihy zakázek

Tabulka 13: Příklad číslování zakázek

Tabulka 14: Přehled poskytnutých pozastávek odběratelům

Tabulka 15: Pozastávky přijaté od subdodavatelů

Tabulka 16: Skonta

Tabulka 17: Počet realizovaných zakázek ve sledovaných letech

Tabulka 18: Dělení nákladů dle VZZ

Tabulka 19: Vertikální analýza nákladů

Tabulka 20: Přímé a režijní náklady

Tabulka 21: Vertikální analýza přímých a režijních nákladů

Tabulka 22: Dělení režijních nákladů

Tabulka 23: Vertikální analýza režijních nákladů

Tabulka 24: Potřebné podklady pro výpočet

Tabulka 25: Potřebné podklady pro výpočet

Tabulka 26: Přímé náklady zakázky

Tabulka 27: Kalkulace režii dle podniku a dle výpočtu

Tabulka 28: Výsledná kalkulace zakázky

Tabulka 29: Podklady pro výpočet

Tabulka 30: Pohledávky z obchodních vztahů

Tabulka 31: Opravné položky

Tabulka 32: Závazky z obchodních vztahů

Grafy:

Graf 1: Porovnání přímých nákladů

Obrázky:

Obrázek 1: Struktura podnikového účetnictví

14. Seznam použitých zkratk

SOD	Smlouva o dílo
IČO	Identifikační číslo organizace
DIČ	Daňové identifikační číslo
DPH	Daň z přidané hodnoty
VZZ	Výkaz zisku a ztráty
OKV	Oborový kalkulační vzorec
EÚS	Ekvivalentní úroková sazba

15. Seznam příloh

Příloha 1 - Směrná účtová osnova

Příloha 2 - Návrh možného účetního rozvrhu v analytickém členění pro vybrané syntetické účty

Příloha 1: Směrná účtová osnova

Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek

01 - Dlouhodobý nehmotný majetek

011 - Zřizovací výdaje
012 - Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
013 - Software
014 - Ocenitelná práva
017 - Goodwill
019 - Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek

02 - Dlouhodobý hmotný majetek – odpisovaný

021 - Stavby
022 - Samostatné movité věci a soubory movitých věcí
025 - Pěstitelské celky trvalých porostů
026 - Dospělá zvířata jejich skupiny
027 - Oceňovací rozdíl k nabytému majetku
029 - Ostatní dlouhodobý hmotný majetek

03 - Dlouhodobý hmotný majetek – neodpisovaný

031 - Pozemky
032 - Umělecká díla, sbírky a památky

04 - Nedokončený dlouhodobý hmotný a

nehmotný majetku a pořizovaný dlouhodobý finanční majetek

041 - Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek
042 - Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek
043 - Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek

05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

051 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek
052 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek
053 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek

06 - Dlouhodobý finanční majetek

061 - Podíly v ovládaných a řízených osobách
062 - Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem
063 - Realizovatelné cenné papíry a podíly
065 - Dluhové cenné papíry držené do splatnosti

066 - Půjčky – ovládající a řídicí osoba, podstatný vliv
067 - Ostatní půjčky
069 - Ostatní dlouhodobý finanční majetek

07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku

071 - Oprávky ke zřizovacím výdajům
072 - Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje
073 - Oprávky k softwaru
074 - Oprávky k ocenitelným právům
077 - Oprávky ke goodwillu
079 - Oprávky k jinému dlouhodobému nehmotnému majetku

08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

081 - Oprávky ke stavbám
082 - Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí
085 - Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů
086 - Oprávky k dospělým zvířatům a jejich skupinám
087 - Oprávky k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku
089 - Oprávky k ostatnímu hmotnému majetku

09 - Opravné položky k dlouhodobému majetku

091 - Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku
092 - Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku
093 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku
094 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku
095 - Opravná položka k poskytnutým zálohám na dlouhodobý majetek
096 - Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku

Účtová třída 1 – Zásoby

11 - Materiál

111 - Pořízení materiálu
112 - Materiál na skladě
119 - Materiál na cestě

12 - Zásoby vlastní výroby

121 - Nedokončená výroba
122 - Polotovary vlastní výroby
123 - Výrobky
124 - Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny

13 - Zboží

131 - Pořízení zboží
132 - Zboží na skladě a v prodejnách
139 - Zboží na cestě

15 - Poskytnuté zálohy na zásoby

151 - Poskytnuté zálohy na zásoby

19 – Opravné položky k zásobám

191 - Opravná položka k materiálu
192 - Opravná položka k nedokončené výrobě
193 - Opravná položka k polotovarům vlastní výroby
194 - Opravná položka k výrobkům
195 - Opravná položka k mladým a ostatním zvířatům a jejich skupinám
196 - Opravná položka ke zboží
197 - Opravná položka k poskytnutým zálohám na zásoby

Účtová třída 2 – Krátkodobý majetek

majetek a krátkodobé bankovní úvěry

21 - Peníze

211 - Pokladna
213 - Ceniny

22 - Účty v bankách

221 - Bankovní účty

23 - Krátkodobé bankovní úvěry

231 - Krátkodobé bankovní úvěry
232 - Eskontní úvěry

24 - Krátkodobé finanční výpomoci

241 - Vydané krátkodobé dluhopisy
249 - Ostatní krátkodobé finanční výpomoci

25 - Krátkodobé cenné papíry a podíly a

pořizovaný krátkodobý finanční majetek

251 - Majetkové cenné papíry k obchodování
252 - Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly
253 - Dluhové cenné papíry k obchodování
255 - Vlastní dluhopisy
256 - Dluhové cenné papíry se splatností do 1 roku držené do splatnosti

257 - Ostatní realizovatelné cenné papíry
259 - Pořizovaný krátkodobý finanční majetek

26 - Převody mezi finančními účty

261 - Peníze na cestě

29 - Opravné položky ke krátkodobému

finančnímu majetku

291 - Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku

Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy

31 - Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)

311 - Pohledávky z obchodních vztahů – odběratelé

312 - Směnky k inkasu

313 - Pohledávky ze eskontované cenné papíry

314 - Poskytnuté provozní zálohy

315 - Ostatní pohledávky

32 - Závazky (krátkodobé)

321 - Závazky z obchodních styků - dodavatelé

322 - Směnky k úhradě

324 - Přijaté provozní zálohy

325 - Ostatní závazky

33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

331 - Zaměstnanci

333 - Ostatní závazky k zaměstnancům

335 - Pohledávky za zaměstnanci

336 - Zúčtování s institucemi

sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

34 - Zúčtování daní a dotací

341 - Daň z příjmů

342 - Ostatní přímé daně

343 - Daň z přidané hodnoty

345 - Ostatní daně a poplatky

346 - Dotace ze státního rozpočtu

347 - Ostatní dotace

349 - Spojovací účet k DPH

35 - Pohledávky ke společníkům, za účastníky

sdružení a za členy družstva

351 - Pohledávky – ovládající a řídící osoba

352 - Pohledávky – podstatný vliv

353 - Pohledávky za upsaný základní kapitál

354 - Pohledávky za společníky při úhradě ztráty

355 - Ostatní pohledávky za společníky a členy družstva

358 - Pohledávky za účastníky sdružení

36 - Závazky ke společníkům, k účastníkům

sdružení a ke členům družstva

361 - Závazky - ovládající a řídící osoba

362 - Závazky – podstatný vliv

364 - Závazky ke společníkům při rozdělování zisku

365 - Ostatní závazky ke společníkům a členům družstva

366 - Závazky ke společníkům a členům družstva ze

závislé činnosti

367 - Závazky z upsaných nesplacených cenných

papírů a vkladů

368 - Závazky k účastníkům sdružení

37 - Jiné pohledávky a závazky

371 - Pohledávky z prodeje podniku

372 - Závazky z koupě podniku

373 - Pohledávky a závazky z

pevných termínových operací

374 - Pohledávky z pronájmu

375 - Pohledávky z vydaných dluhopisů

376 - Nakoupené opce

377 - Prodané opce

378 - Jiné pohledávky

379 - Jiné závazky

38 - Přechodné účty aktiv a pasiv

381 - Náklady příštích období

382 - Komplexní náklady příštích období

383 - Výdaje příštích období

384 - Výnosy příštích období

385 - Příjmy příštích období

388 - Dohadné účty aktivní

389 - Dohadné účty pasivní

39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a

vnitřní zúčtování

391 - Opravná položka k pohledávkám

395 - Vnitřní zúčtování

398 - Spojovací účet při sdružení

Účtová třída 4 – Kapitálové účty a

dlouhodobé závazky

41 - Základní kapitál a

kapitálové fondy

411 - Základní kapitál zapsaný

412 - Emisní ážio

413 - Ostatní kapitálové fondy

414 - Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a

závazků

418 - Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách

419 - Změny základního kapitálu

42 - Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku a

převedené výsledky

hospodaření

421 - Zákonný rezervní fond

422 - Nedělitelný fond

423 - Statutární fondy

427 - Ostatní fondy

428 - Nerozdělený zisk minulých let

429 - Neuhrazená ztráta minulých let

43 - Výsledek hospodaření

431 - Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení

45 - Rezervy

451 - Rezervy podle zvláštních právních předpisů

452 - Rezervy na důchody a

podobné závazky

453 - Rezerva na daň z příjmů

454 - Ostatní rezervy

46 - Dlouhodobé bankovní úvěry

461 - Bankovní úvěry

47 - Dlouhodobé závazky

471 - Dlouhodobé závazky –

ovládající a řídící osoba

472 - Dlouhodobé závazky – podstatný vliv

473 - Vydané dluhopisy

474 - Závazky z pronájmu

475 - Dlouhodobé přijaté zálohy

476 - Dlouhodobé závazky z obchodních vztahů

477 - Dlouhodobé závazky ke společníkům, členům

družstva a k účastníkům sdružení

478 - Dlouhodobé směnky k úhradě

479 - Ostatní dlouhodobé závazky

48 - Odložený daňový závazek a pohledávka

481 - Odložený daňový závazek a pohledávka

49 - Individuální podnikatel

491 - Účet individuálního podnikatele

Účtová třída 5 – Náklady

50 - Spotřebované nákupy

501 - Spotřeba materiálu

502 - Spotřeba energie

503 - Spotřeba ostatních

neskladovatelných dodávek

504 - Prodané zboží

505 - Drobný hmotný majetek

51 - Služby

511 - Opravy a udržování

512 - Cestovné

513 - Náklady na reprezentaci

515 - Drobný nehmotný majetek

518 - Ostatní služby

52 - Osobní náklady

521 - Mzdové náklady

522 - Příjmy společníků a členů družstva ze závislé

činnosti

523 - Odměny členům orgánů

společnosti a družstva

524 - Zákonné sociální a zdravotní

pojištění

525 - Ostatní sociální pojištění

526 - Sociální náklady

individuálního podnikatele

527 - Zákonné sociální náklady

528 - Ostatní sociální náklady

53 - Daně a poplatky

531 - Daň silniční

532 - Daň z nemovitostí

538 - Ostatní daně a poplatky

54 - Jiné provozní náklady

541 - Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
542 - Prodaný materiál
543 - Dary
544 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
545 - Ostatní pokuty a penále
546 - Odpis pohledávky
548 - Ostatní provozní náklady
549 - Manka a škody z provozní činnosti

55 - Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích

období a opravné položky provozních

nákladů

551 - Odpisy
552 - Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů
554 - Tvorba a zúčtování ostatních rezerv
555 - Tvorba a zúčtování komplexních nákladů příštích období
557 - Zúčtování oprávek k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku
558 - Tvorba a zúčtování opravných položek podle zvláštního právního předpisu
559 - Tvorba a zúčtování ostatních opravných položek

56 - Finanční náklady

561 - Prodané cenné papíry a podíly
562 - Úroky
563 - Kurzové ztráty
564 - Náklady z přecenění majetkových cenných papírů
566 - Náklady z finančního majetku
567 - Náklady z derivátových operací
568 - Ostatní finanční náklady
569 - Manka a škody na finančním majetku

57 - Rezervy a opravné položky finančních nákladů

574 - Tvorba a zúčtování finančních rezerv
579 - Tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční činnosti

58 - Mimořádné náklady

581 - Náklady na změnu metody
582 - Škody
584 - Tvorba a zúčtování mimořádných rezerv
588 - Ostatní mimořádné náklady
589 - Tvorba a zúčtování opravných položek v mimořádné činnosti

59 - Daně z příjmů a převodové

účty a rezerva na

daň z příjmů

591 - Daň z příjmů z běžné činnosti - splatná
592 - Daň z příjmů z běžné činnosti - odložená
593 - Daň z příjmů z mimořádné činnosti - splatná
594 - Daň z příjmů z mimořádné činnosti - odložená
595 - Dodatečné odvody daně z příjmů
596 - Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům
597 - Převod provozních nákladů
598 - Převod finančních nákladů

Účtová třída 6 - Výnosy

60 - Tržby za vlastní výkony a zboží

601 - Tržby za vlastní výroby
602 - Tržby z prodeje služeb
604 - Tržby za zboží

61 - Změny stavu zásob vlastní činnosti

611 - Změna stavu nedokončené výroby
612 - Změna stavu polotovarů
613 - Změna stavu výrobků
614 - Změna stavu mladých a ostatních zvířat a jejich skupin

62 - Aktivace

621 - Aktivace materiálu a zboží
622 - Aktivace vnitropodnikových služeb

623 - Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku

624 - Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

64 - Jiné provozní výnosy

641 - Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
642 - Tržby z prodeje materiálu
644 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení

646 - Výnosy z odepsaných pohledávek

648 - Ostatní provozní výnosy

66 - Finanční výnosy

661 - Tržby z prodeje cenných papírů a podílů
662 - Úroky
663 - Kurzové zisky
664 - Výnosy z přecenění majetkových cenných papírů

665 - Výnosy z dlouhodobého finančního majetku
666 - Výnosy z krátkodobého finančního majetku

667 - Výnosy z derivátových operací
668 - Ostatní finanční výnosy

68 - Mimořádné výnosy

681 - Výnosy ze změny metody
688 - Ostatní mimořádné výnosy

69 - Převodové účty

697 - Převod provozních výnosů
698 - Převod finančních výnosů

Účtová třída 7 - Závěrkové a podrozvahové účty

70 - Účty rozvahové

701 - Počáteční účet rozvahový
702 - Konečný účet rozvahový

71 - Účet zisků a ztrát

710 - Účet zisků a ztrát

75 až 79 - Podrozvahové účty

Účtová třída 8 a 9 -

Vnitropodnikové

účetnictví

**Příloha 2: Návrh možného účetního rozvrhu v analytickém členění pro vybrané
syntetické účty**

Syntetický účet	Analytický účet	Název účtu
311	01	Odběratelé – krátkodobé pohledávky v české měně
	02	Odběratelé – krátkodobé pohledávky v cizí měně
	03	Odběratelé – dlouhodobé pohledávky v české měně
	04	Odběratelé – dlouhodobé pohledávky v cizí měně
321	01	Dodavatelé – krátkodobé závazky v české měně
	02	Dodavatelé – krátkodobé závazky v cizí měně
501	01	Materiál na zakázky
	02	Materiál - režie
	03	Materiál na opravu budovy
	04	Spotřeba ochranných pomůcek
	05	Spotřeba kancelářských potřeb
	06	Spotřeba PHM
	07	Čistící prostředky
	08	Časopisy, knihy, odborná literatura
502	01	Spotřeba - energie
	02	Spotřeba - voda
	03	Spotřeba - plyn
	04	Spotřeba - teplo
504	01	Prodej zboží - kabely
	02	Prodej zboží - svítidla
	03	Prodej zboží - ostatní
511	01	Opravy a udržování vozidel
	02	Opravy a udržování budovy a kanceláří
	03	Opravy a udržování náradí a nástrojů
	04	Opravy a udržování ostatní
512	01	Cestovné D
	02	Cestovné THP
	03	Ubytování D
	04	Ubytování THP
513	01	Náklady na reprezentaci
518	01	Poštovné
	02	Telefonní poplatky

	03	Parkovné
	04	Daňové poradenství, audit
	05	Inzerce
	06	Leasing
	07	Nájemné
	08	Právní služby
	09	Ostatní služby daňově neuznatelné
	10	Pronájem lešení, plošiny
	11	Doprava, práce jeřábem
601	01	Tržby za elektroinstalace
	02	Tržby za rozvaděče
	03	Tržby za servis záruční
	04	Tržby za servis pozáruční
	05	Tržby za vlastní výkony ostatní
602	01	Tržby z prodeje služeb - nájemné
	02	Tržby z prodeje služeb - ostatní
604	01	Tržby za zboží - kabely
	02	Tržby za zboží - svítidla
	03	Tržby za zboží - ostatní

Zdroj: Autorka